

พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ
กรณีศึกษา คอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง

โดย

นางสาวพริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ

กรณีศึกษา คอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง

โดย

นางสาวพริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)

สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

BEHAVIOR, KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF PEOPLE
IN WASTE MANAGEMENT: THE CASE STUDY OF CONDOMINIUMS
IN HUAI KHWANG DISTRICT

BY

MS. PREMADA CHALONGCHAIYASITH

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (PUBLIC AFFAIRS)
EXECUTIVE PROGRAM IN PUBLIC AFFAIRS
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวพริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์

เรื่อง

พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ
กรณีศึกษา คอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)

เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(อาจารย์ ดร. ศิกานต์ อีสสระชัยยศ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร. โสภารัตน์ จารุสมบัติ)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลัย)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง
ชื่อผู้เขียน	นางสาว ปริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร. โสภารัตน์ จารุสมบัติ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง มีความต้องการรู้ถึงพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นระหว่างประชาชนผู้พักอาศัยในคอนโดมิเนียมกับกรุงเทพมหานครที่มีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยตรง โดยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมและการรับรู้ของประชาชนในการจัดการปัญหา ด้วยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรรวม 3 กลุ่ม คือกลุ่มประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียมจำนวน 4 แห่ง ประกอบไปด้วย คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นหรือลุมพินีวิลล์ ศูนย์วัฒนธรรมฯ, คอนโดมิเนียมไอทีโอโมบิพระราม 9, คอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาภิเษก, และคอนโดมิเนียมริทิมรัชดา รวมถึงกลุ่มเจ้าหน้าที่นิติบุคคลอาคารชุด และกลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการรักษาความสะอาดของสำนักงานเขตห้วยขวาง โดยคอนโดมิเนียมทั้ง 4 แห่งมีการเก็บค่าบริการส่วนกลางที่รวมถึงการบริหารจัดการขยะในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ขณะที่นิติบุคคลอาคารชุดได้จ่ายเงินเป็นค่าดำเนินการในการจัดการขยะให้กับกรุงเทพมหานครในราคาแห่งละ 24,000 บาทต่อปีซึ่งเป็นอัตราที่เท่ากันทั้ง 4 แห่ง

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าในส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ และความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวมและด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ในขณะที่

ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน เช่นเดียวกับประชาชนที่มีระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารต่างกัน จะมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม แตกต่างกันด้วย แต่ประชาชนที่มีรายได้ต่อเนื่องต่างกันกลับมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อค้นพบที่สำคัญคือ นิติบุคคลอาคารชุดทั้ง 4 แห่งมีระบบการคัดแยกขยะที่ชัดเจนมากกว่าชุมชนดั้งเดิมในกรุงเทพมหานคร โดยมีการจัดวางถังขยะแบบแยกประเภทไว้ในทุกชั้นของอาคารที่พัก นอกจากนี้นิติบุคคลบางแห่งยังมีมาตรการแม่บ้านทำการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งในบริเวณที่จัดเตรียมไว้เพื่อรอเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตมาจัดเก็บเพื่อนำขยะที่คัดแยกโดยเฉพาะขวดน้ำพลาสติกไปขายเป็นรายได้นำมาใช้หมุนเวียนในระบบบริหารจัดการของคอนโดมิเนียม ทำให้สอดคล้องกับแนวทางการสร้างความร่วมมือของกรุงเทพมหานคร แม้ว่าปัจจุบันกรุงเทพมหานครยังไม่มีมีการนำรถขยะแบบแยกประเภทมาใช้ในช่วงเวลานี้ก็ตาม ทำให้เกิดแนวโน้มที่ดีในการลดปริมาณขยะจากคอนโดมิเนียมแม้ว่าความร่วมมือของประชาชนที่เกิดขึ้นจะอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม

ทั้งนี้ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการบริหารจัดการขยะของคอนโดมิเนียมและกรุงเทพมหานคร อาทิ กรุงเทพมหานครควรมีรถเก็บขยะแบบแยกประเภทไม่ควรเก็บไปรวมกันหรือมีการต่อเติมให้เป็นรถจัดเก็บขยะเป็นกรณีพิเศษ และกรุงเทพมหานครควรประสานงานกับฝ่ายนิติบุคคลอาคารชุดเพื่อให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง รวมไปถึงนิติบุคคลอาคารชุดควรจัดห้องเก็บขยะเพื่อรอการขนย้ายให้เป็นระบบโดยมีการจัดการด้านการระบายอากาศและต้องออกแบบเพื่อป้องกันไฟไหม้ด้วย เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการขยะให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: พฤติกรรมมนุษย์, ความรู้ความเข้าใจ, การจัดการขยะ, คอนโดมิเนียม

Independent Study Title	BEHAVIOR, KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF PEOPLE IN WASTE MANAGEMENT: THE CASE STUDY OF CONDOMINIUMS IN HUAI KHWANG DISTRICT.
Author	MS. PREMADA CHALONGCHAIYASITH
Degree	Master of Political Science (Public Affairs)
Major Field/Faculty/University	Executive Program in Public Affairs Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Associate Professor Dr. Soparatana Jarusombat
Academic Years	2015

ABSTRACT

The study aimed to know behaviour, knowledge and understanding of people about waste management. The findings will be used to develop a waste management strategy more effectively between condominium residents and staff from the Bangkok Metropolitan Administration (BMA) who are responsible for waste disposal. Quantitative research was the research methodology. Questionnaires were used to ask three groups of people. The first group was residents living at four condominiums namely LPN Condominium or Lumpini Ville Cultural Centre, Ideo Mobi Rama 9, Life Ratchadapisek Condominium and Rhythm Ratchada Condominium. The second group was officials at the four condominiums. And the last group was Huai Khwang district officials who are in charge of waste management. Each condominium owner paid for the central fund which has been used for waste management while each condominium juristic person paid 24,000 baht per year for waste management to the BMA.

The study found the respondents had the perception about waste management and the satisfaction with the performance of the BMA's functions. Participation in waste management of the BMA was at a fair level. The study also

found respondents with different ages had the different level of cooperation in waste management under the BMA's policy. A different gender did not have the different level of cooperation in waste management. Those with different level of education had the different level of cooperation in waste management. Those with different status had the different level of cooperation in waste management. Those with different length of stay had the different level of cooperation in waste disposal. Those with different income level did not have the different level of cooperation in waste disposal.

The most important finding from this study was that the four condominium juristic persons had used the waste selection system in their condos clearer than many original founding communities in Bangkok. They also placed separate trash bins for separate garbage on every floor of their condos. Furthermore, some condo juristic persons assigned their maids to help separate garbage especially plastic bottles and later sell them. Money earned from selling these separate garbage was spent in their internal affairs of their condos and the garbage separation was used in line with the BMA's building of cooperation. The rest of unwanted garbage was later dumped at a place where Huai Khwang officials took it in a later day. Even though the BMA does not have garbage trucks designed to separate trash at the moment, the trash selection system widely used in the condos is considered an effective measure to help reduce the quantity of trash and the cooperation of the people was at the fair level.

The study suggested that the BMA should have garbage trucks designed to separate trash. The BMA should closely coordinate with condo juristic persons in helping carry out campaigns about the BMA's garbage selection system. Each condo juristic person should provide a trash collection room in the condo so that the trash will be transported systematically. This trash collection room must be designed to prevent the fire and equipped with an air ventilation system to comply with guidance in waste management more effectively and more sustainable future.

Keywords: Human Behaviour, Knowledge and Understanding, Waste Management, Condominium.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง” ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาทุกประการ โดยได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากบุคคลผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.ศิกานต์ อิศระชัยยศ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.โสภารัตน์ จารุสมบัติ กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบ และแก้ไขให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ ขอขอบคุณประชาชนที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการสละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถามในการวิจัย ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์มากขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตห้วยขวาง และหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ทั้งที่อ้างถึงและไม่ได้อ้างถึงในงานวิจัยชิ้นนี้ นอกจากนี้ยังขอขอบคุณ คุณวิศยศ งามขำ คุณมาลี เจษฎาลักษณ์ คุณชูลิพร ศรีสุวรรณ และเพื่อนๆร่วมหลักสูตร รวมถึง คุณปิติพร สุขสว่าง และคุณภาวิณี มะโนวงศ์ ที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดงานวิจัยฉบับนี้และช่วยให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาที่จัดทำ สุดท้ายขอขอบคุณ นายชูชัย ฉลองชัยสิทธิ์ นางเพ็ญ ฉลองชัยสิทธิ์ นางสาวกัญญลักษณ์ ฉลองชัยสิทธิ์ บิตามารดาและน้องสาวของผู้วิจัยที่เป็นผู้ที่คอยให้กำลังใจในการศึกษา เป็นแรงผลักดัน สนับสนุน และให้กำลังใจเสมอมา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการศึกษานี้ จะเป็นแนวทางเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชนผู้เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการปัญหาขยะในอาคาร คอนโดมิเนียมและในเมืองขนาดใหญ่ และหากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขออภัยไว้ ณ ที่นี้

นางสาวพริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 คำถามวิจัย	5
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตการวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดด้านพฤติกรรมมนุษย์	8
2.1.1 ความหมายของพฤติกรรม	8
2.1.2 องค์ประกอบของพฤติกรรม	9
2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม	11
2.1.4 พฤติกรรมในการกำจัดขยะของครัวเรือน	14
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ	17
2.2.1 การคัดเลือกเทคนิคการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับระดับการมีส่วนร่วม	
2.2.2 การผสมผสานรูปแบบการมีส่วนร่วม	21
2.2.3 การนำผลที่ได้รับหลังจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปกำหนดนโยบาย	22

2.3 นโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือของกรุงเทพมหานคร และโครงการความร่วมมือในการจัดการขยะ ของสำนักงานเขตห้วยขวาง	22
2.3.1 นโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือของกรุงเทพมหานคร	22
2.3.2 โครงการความร่วมมือในการจัดการขยะ ของสำนักงานเขตห้วยขวาง	24
2.4 วิธีการจัดเก็บขยะของสำนักงานเขตห้วยขวาง และหลักการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	26
2.4.1 วิธีการจัดเก็บขยะของสำนักงานเขตห้วยขวาง	26
2.4.2 หลักการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	27
2.4.3 วิธีการกำจัดขยะของกรุงเทพมหานคร	28
2.4.4 แผนการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครในอนาคต	29
2.4.5 แนวคิดในการหาทางออกเกี่ยวกับขยะของกรุงเทพมหานคร	29
2.4.6 แนวทางการรีไซเคิลของกรุงเทพมหานคร	32
2.5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	33
กรอบแนวคิดการศึกษา	39
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	41
3.1 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	41
3.2 ขอบเขตพื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	42
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
3.5 ข้อจำกัดการวิจัย	47
บทที่ 4 การจัดการขยะของคอนโดมิเนียมที่ศึกษา	48
4.1. สภาพทั่วไปของคอนโดมิเนียมที่ศึกษา	48

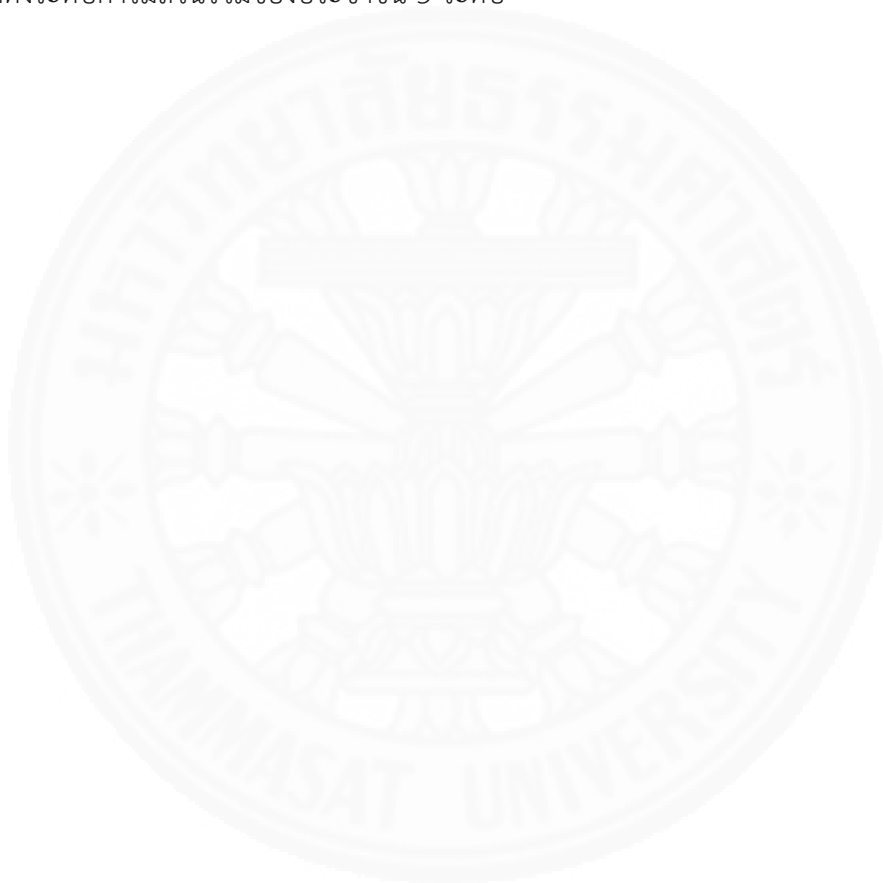
	หน้า
4.2 การจัดการขยะของคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน	49
4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะในคอนโดมิเนียม	52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	54
5.1 ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล	55
5.2 ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน	57
5.3 ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	60
5.4 ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือ ระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ	61
5.5 ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	65
5.6 ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน	66
บทที่ 6 อภิปรายผล สรุปผลวิจัย และข้อเสนอแนะ	74
6.1 อภิปรายผลการศึกษา	74
6.2 การทดสอบสมมติฐาน	78
6.3 สรุปผลการวิจัย	82
6.4 ข้อเสนอแนะ	85
รายการอ้างอิง	88
ภาคผนวก	91
ประวัติผู้เขียน	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
2 พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน	58
3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	60
4 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ ด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร	61
5 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ ด้านลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น	63
6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	65
7 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามอายุ	66
8 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามเพศ	67
9 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามระดับการศึกษา	67
10 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามสถานภาพ	68
11 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	69
12 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามระยะเวลาการพักอาศัยในอาคาร	70
13 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจัดการขยะ กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ	71
14 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ ของกรุงเทพมหานครกับความร่วมมือในการกำจัดขยะ	72
15 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ ของกรุงเทพมหานครกับความร่วมมือในการกำจัดขยะ	73

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงการไหลของขยะชุมชนปี พ.ศ. 2556	2
2 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 5 ระดับ	19

บทที่ 1

บทนำ

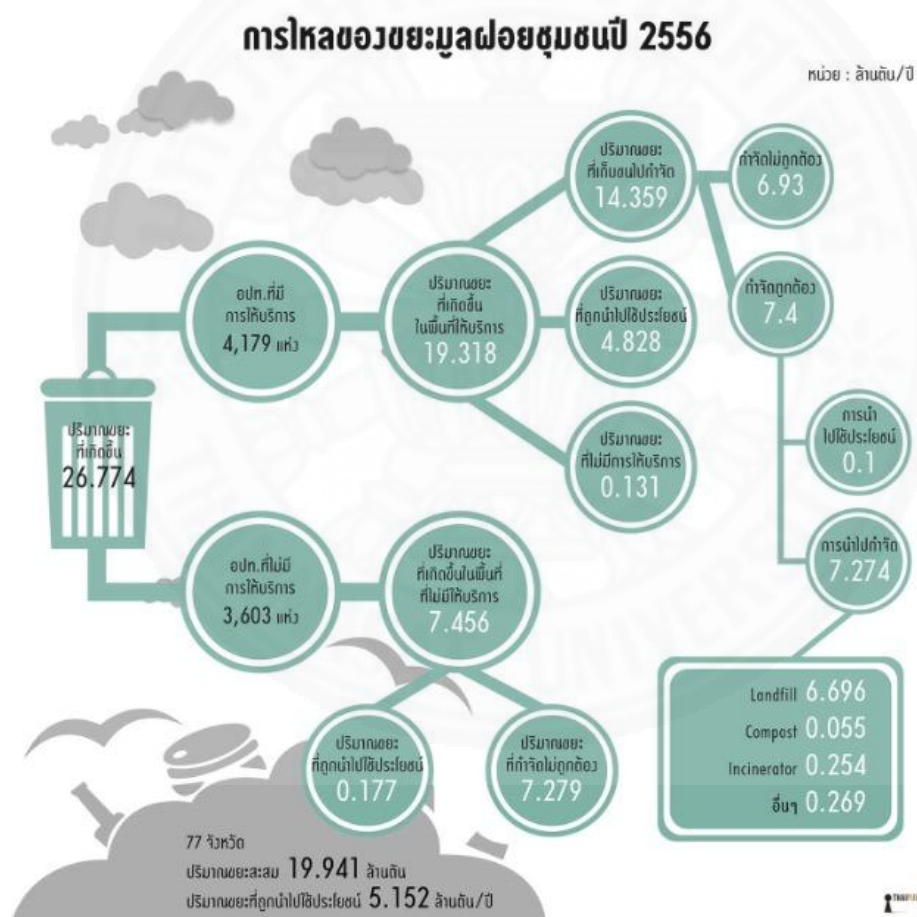
ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเติบโตของสังคมเมืองเกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของโลกอย่างปฏิเสธไม่ได้ โดยเฉพาะในเมืองหลวงหรือเมืองเศรษฐกิจสำคัญ การเติบโตของเมืองย่อมหมายถึงการเคลื่อนย้ายของกลุ่มคนจำนวนมากที่เข้ามารวมตัวกันเพื่อประกอบสัมมาอาชีพและพักอาศัย การรวมตัวดังกล่าวทำให้เกิดลักษณะของความเป็นชุมชนขึ้นและนั่นย่อมทำให้เกิดการบริโภคอย่างมหาศาล ดังนั้นการเกิดของเสียหรือสิ่งปฏิกูลอย่างขยะมูลฝอยจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาและกลายเป็นปัญหาของสังคมเมืองในการกำจัดเนื่องมาจากการเกิดขึ้นของขยะมูลฝอยที่นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้น

ในปี 2025 ธนาคารโลกประเมินว่า จำนวนประชากรเมืองน่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 4,300 ล้านคน และแต่ละคนจะสร้างขยะประมาณวันละ 1.42 กิโลกรัม หรือรวมแล้วประมาณ 2,200 ล้านตันต่อปี พร้อมคาดว่าต้นทุนการจัดการขยะเหล่านี้จะเพิ่มจากปีละ 205,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 375,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศยากจนจะใช้จ่ายเงินมากขึ้นอย่างมากเพื่อใช้กำจัดขยะในชุมชนเมือง โดยรายงานเรื่อง “What a Waste: a Global Review of Solid Waste Management” ของธนาคารโลกบอกว่า การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเป็นบริการสำคัญที่สุด ที่ฝ่ายบริหารเมืองต้องจัดทำให้ประชาชนในทุกประเทศ ทั้งในประเทศรายได้ต่ำและประเทศรายได้ปานกลาง เพราะหากจัดการปัญหาขยะไม่ดี ก็จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพคน สิ่งแวดล้อมของเมืองและของโลก และระบบเศรษฐกิจด้วย¹ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่ในเมืองขนาดใหญ่ของภูมิภาคมีการเติบโตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครที่มีคนจากทั่วทุกภาคเคลื่อนย้ายเข้ามาเพื่อทำงานและอยู่อาศัย ทำให้อาคารที่พักขนาดใหญ่หรือคอนโดมิเนียมเกิดขึ้นเป็นจำนวนไม่น้อยจนอาคารดังกล่าวกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีประชาชนมาพักอาศัยอยู่นับสิบล้านร้อยครอบครัว ซึ่งแน่นอนว่าย่อมเกิดสิ่งปฏิกูลหรือขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย แม้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการขยะอย่างกรุงเทพมหานครจะมีการเพิ่มทางเลือกในการกำจัดขยะมาอย่างมากมายหลายวิธีก็ตามแต่ขยะมูลฝอยก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น

¹ไทยพับลิก้า, “วิกฤติขยะชุมชนเมือง คนเอเชียสร้างขยะ 1 กก.ต่อวัน คาดปริมาณเพิ่มอีก 2 เท่าภายในปี 2015,” ไทยพับลิก้ากล่าวหาความจริง, <http://thaipublica.org/2012/06/crisis-solid-waste/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559).

ทั้งนี้ในปี 2013 กรมควบคุมมลพิษสำรวจปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 7,782 แห่ง พบว่าประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยรวม 26.77 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 2 ล้านตัน โดยขยะมูลฝอยร้อยละ 46 มาจากองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร้อยละ 38 มาจากเทศบาล และร้อยละ 16 มาจากกรุงเทพฯ จากขยะมูลฝอยปริมาณ 26.77 ล้านตัน แบ่งเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบถูกต้อง จำนวน 7.2 ล้านตัน (ร้อยละ 27) ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดแบบไม่ถูกต้อง 6.9 ล้านตัน (ร้อยละ 26) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ได้เก็บขนทำให้ตกค้างในพื้นที่ 7.6 ล้านตัน (ร้อยละ 28) และปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ 5.1 ล้านตัน (ร้อยละ 19)² ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการไหลของขยะชุมชนปี พ.ศ. 2556

²ไทยพับลิก้า, “สถานการณ์ขยะของไทย วิฤตติขยะ 26 ล้านตัน,” ไทยพับลิก้ากล่าวพูดความจริง, <http://thaipublica.org/2014/09/thailands-garbage-crisis/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559).

สำหรับกรุงเทพมหานครนับเป็นเมืองที่มีประชากรอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นเมืองที่มีปัญหาการกำจัดขยะมากที่สุด ในแต่ละวันจะมีขยะประมาณ 9,200 ตัน (9,200,000 กิโลกรัม) และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเป็นวันละ 15,000 ตัน (15,000,000 กิโลกรัม) ทำให้กรุงเทพมหานครต้องรับภาระค่าใช้จ่ายการกำจัดขยะปีละถึง 2,000 ล้านบาท ขณะที่ข้อมูลแผนการกำจัดขยะของประเทศพบว่าไม่มีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนในการจัดการกับปัญหาขยะ และการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำและมุ่งกำจัดด้วยวิธีการฝังกลบขยะซึ่งต้องการใช้พื้นที่ในการดำเนินการ จนกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งของประชาชนเพราะประชาชนในแต่ละพื้นที่ก็ไม่ต้องการให้พื้นที่ของตนเป็นที่ฝังกลบขยะมูลฝอย³

สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าการรุกคืบเข้ามาของคนต่างถิ่นที่หลั่งไหลเข้ามาสู่เมืองขนาดใหญ่ ในกรณีนี้ผู้ศึกษาเลือกที่จะศึกษาการเข้ามาพักอาศัยในอาคารสูงขนาดใหญ่หรือคอนโดมิเนียมในพื้นที่เขตห้วยขวาง เนื่องจากในพื้นที่นี้มีการขยายตัวของอาคารก่อสร้างอาคารที่พักขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นจำนวนมาก เพราะเป็นพื้นที่ใจกลางเมืองหลวงและอยู่ในเส้นทางคมนาคมที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การเพิ่มขึ้นของคอนโดมิเนียมแปรผันต่อการเพิ่มขึ้นต่อชุมชนในพื้นที่ที่มากขึ้นตามไปด้วยดังที่ได้กล่าวข้างต้น และนั่นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ขยะมูลฝอยในพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างปฏิเสธไม่ได้

จากข้อมูลของการก่อสร้างคอนโดมิเนียมขนาดใหญ่ในเขตห้วยขวางพบว่าตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปี 2556 มีการก่อสร้างทั้งสิ้น 82 โครงการแต่ละโครงการมีขนาดตั้ง 60 ห้องจนถึงกว่า 1,100 ห้องต่อโครงการ ซึ่งการก่อสร้างคอนโดมิเนียมดังกล่าวเริ่มมีมากขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเนื่องมาจากเป็นเส้นทางผ่านของโครงการรถไฟฟ้ามหานครและความนิยมของชีวิตคนรุ่นใหม่ที่มีมักจะแยกตัวมาอาศัยในเขตเมืองมากขึ้น ดังที่กล่าวไว้เมื่อมีการย้ายถิ่นฐานมากขึ้นปัญหาหนึ่งที่ตามมาคือปัญหาขยะที่มากขึ้นด้วย โดยสถิติของสำนักงานเขตห้วยขวางพบว่าในปี 2552 มีอัตราของมูลฝอยอยู่ที่จำนวน 155 ตันต่อวันแต่ในปัจจุบันพบว่ามูลฝอยมากถึง 210 ตันต่อวันซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่า 30% ในเวลาไม่ถึง 10ปี ทั้งนี้ก็มาจากการย้ายถิ่นฐานของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างเช่นการเพิ่มและขยายตัวของห้างสรรพสินค้า เป็นต้น⁴

³ บัญญัติ สุขศรีงาม, *ขยะล้นเมือง : ปัญหาที่ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไข*, (ชลบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา, 2557), 2.

⁴ ฝ่ายทะเบียนราษฎร สำนักงานเขตห้วยขวาง, *เอกสารข้อมูลทะเบียนราษฎรปี 2557* (กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตห้วยขวาง, 2557).

โดยปกติแล้วขยะและมูลฝอยจากคอนโดมิเนียมจะมีเจ้าหน้าที่ของฝ่ายนิติบุคคลของอาคารชุดเป็นฝ่ายรวบรวมขยะของแต่ละชั้นก่อนนำมารวมในช่องเก็บขยะของคอนโดมิเนียม ก่อนที่ฝ่ายรักษาความสะอาดของสำนักงานเขตจะนำรถเก็บขยะไปรับเพื่อนำไปทิ้งที่ยานอ่อนนุช ซึ่งแน่นอนว่าเมื่อคอนโดมิเนียมมากขึ้นมูลฝอยก็เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยและนอกจากขยะจากคอนโดมิเนียมแล้วในพื้นที่เขตห้วยขวางยังมีขยะจำนวนมากจากชุมชนชาวบ้าน ห้างสรรพสินค้า และสถานบริการในช่วงค่ำคืน ซึ่งแม้ว่าสำนักงานเขตห้วยขวางจะมีโครงการที่ร่วมมือกับภาคเอกชนในการคัดแยกขยะแล้วแต่จำนวนขยะก็ยังเพิ่มมากขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ทั้งนี้ฝ่ายรักษาความสะอาดของสำนักงานเขตห้วยขวางมีข้อมูลว่ามูลฝอยที่สร้างปัญหาที่สุดคือมูลฝอยที่มาจากเศษอาหารที่มนุษย์บริโภคไม่หมดในแต่ละวัน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมาจากคอนโดมิเนียมและห้างสรรพสินค้า ทางเดียวที่จะสามารถจัดการกับมูลฝอยประเภทนี้ได้คือการคัดแยกขยะประเภทนี้ ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานเขตได้พยายามคัดแยกและติดต่อกับเจ้าของกิจการเลี้ยงสัตว์ย่านปริมณฑลเพื่อนำไปเป็นอาหารให้กับสุกรแต่ก็ทำได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะการคัดแยกต้องใช้เวลาและแรงงานคนจำนวนมากสำหรับเขตห้วยขวางนั้นแม้ว่าหากเปรียบเทียบกับเขตอื่นๆ จำนวนขยะและมูลฝอยยังคงมีจำนวนน้อยกว่าเขตวัฒนา เขตคลองเตย เขตราชเทวี และเขตในกลางเมืองอย่างเขตปทุมวัน เขตสาทร และเขตบางรัก เขาก็มีคอนโด แต่เขตห้วยขวางกลับมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแตกต่างกับพื้นที่อื่นเพราะมีการเติบโตของคอนโดมิเนียมเป็นจำนวนมาก นั่นทำให้เขตห้วยขวางได้รับการจัดสรรรถอัดขยะมาใช้ในพื้นที่เพื่อลดจำนวนพนักงานเก็บขยะและเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขยะให้มากขึ้น ซึ่งรถอัดขยะนี้จะสามารถจัดการขยะได้คันละ 11 ตัน ถูกจัดวางอยู่ที่คอนโดมิเนียมไอทีโอ โมบี พระราม 9 และที่ย่านสถานบันเทิงอาร์ซีเอ ทำให้ไม่ต้องเข้าไปเก็บขยะทั้งสองจุดทุกวันจากเดิมจะต้องเข้าไปเก็บทุกวันๆละ 5 ตัน ทุกวันนี้จึงเข้าไปเก็บ 3 วันต่อครั้งเท่านั้น⁵ ทางหนึ่งที่กรุงเทพมหานครพยายามแก้ไขหรือลดปัญหาขยะมูลฝอยในที่พักอาศัย คือการให้คนในชุมชนเมืองคัดแยกขยะหรือของเสียให้ออกเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น ขยะมูลฝอยธรรมดาทั่วไป ได้แก่ มูลฝอยสด เศษอาหาร กระดาษ โฟม พลาสติก ขวด แก้ว โลหะ ฯลฯ และของเสียอันตราย ได้แก่ มูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล กากสารเคมี สารเคมีกำจัดแมลง กากน้ำมัน หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ใช้แล้ว ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน เพราะเป็นที่รู้กันดีว่าการคัดแยกขยะที่มาจากชุมชนที่พักอาศัยในเขตเมืองนั้นเต็มไปด้วยความยากลำบาก เนื่องมาจากปัญหาความมีวินัยของประชาชนในเขตสังคมเมือง

⁵ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตห้วยขวาง, *แนวทางการจัดการมูลฝอยอย่างเป็นระบบประจำปี 2558* (กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตห้วยขวาง, 2558).

ทั้งนี้ที่ผ่านมาแม้ว่ากรุงเทพมหานครเองจะมีโครงการต่าง ๆ นานาเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะแต่การคัดแยกขยะก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การศึกษาถึงพฤติกรรมมนุษย์และความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะในอาคารที่พักอาศัยเพื่อที่จะกำจัดหรือลดปริมาณขยะในเมืองขนาดใหญ่จึงเป็นสิ่งสำคัญและสอดคล้องกับการบริหารและจัดการกิจการสาธารณะแนวใหม่ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองได้อย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม ดังนั้นงานวิจัยในหัวข้อ “พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะกรณีศึกษา คอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง” ผู้ศึกษาวิจัยจึงมุ่งเน้นไปที่การใช้ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์และแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือของประชาชนกับภาครัฐในการจัดการขยะมูลฝอยว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างไรและจะมีแนวทางใดบ้างที่จะทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมในการจัดการขยะในอาคารที่พักอาศัยหรือคอนโดมิเนียมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเกิดการจัดการขยะให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

1.1 คำถามวิจัย (Research Questions)

ประชาชนที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียม มีการจัดการกับปัญหาขยะอย่างไร และสามารถจัดการให้ปัญหาขยะดีขึ้นได้อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objectives)

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะในคอนโดมิเนียม
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดการขยะในคอนโดมิเนียม
- 1.2.3 เพื่อนำเสนอรูปแบบความร่วมมือระหว่างประชาชนกับกรุงเทพมหานครในการจัดการขยะในคอนโดมิเนียม

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหามูลฝอยในคอนโดมิเนียมเท่านั้น เพื่อแสวงหารูปแบบของการจัดการและความร่วมมือของประชาชนให้เกิดการจัดการปัญหามูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการศึกษาเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียมในพื้นที่เขตห้วยขวางและเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตห้วยขวาง โดยจำนวนประชากรทั้งหมดพิจารณาจากคอนโดมิเนียมชั้นนำที่สร้างขึ้นใหม่ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของสังคมเมืองใน

ปัจจุบันจำนวน 4 แห่ง ประกอบไปด้วย แอลพีเอ็น ริทิม ไลฟ์ และไอดีโอ ซึ่งแต่ละอาคารจะมีห้องพักประมาณ 400-1,000 ห้อง ทั้งนี้จากข้อมูลของสำนักงานเขตห้วยขวางพบว่าแต่ละอาคารยังมีคนเข้าพักอาศัยไม่เต็มจำนวน โดยเฉลี่ยแล้วจะมีคนพักอาศัยประมาณ 400-500 คนต่อหนึ่งอาคาร จึงคำนวณได้ว่าจะมีจำนวนประชากรทั้งหมดประมาณ 2,000 คนในปัจจุบัน เมื่อนำกลุ่มประชากรมาคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์ยาโมแนจะพบว่าในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มที่จะศึกษารวม 333 คน โดยกระจายการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้ว ประกอบด้วย

- (1) ประชาชนที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมแห่งละ 75 คน รวมจำนวน 300 คน
- (2) เจ้าหน้าที่ประจำนิติบุคคลของคอนโดมิเนียม 4 แห่งละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน
- (3) เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในพื้นที่ จำนวน 13 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาวิจัยนี้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานครเท่านั้น

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1.4.1 ผลวิจัยสามารถทำให้รู้ถึงพฤติกรรมในการทิ้งขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นจากการเพิ่มของจำนวนประชากรในพื้นที่ และสามารถผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี

1.4.2 ผลวิจัยสามารถนำไปพัฒนาเป็นแนวทางความร่วมมือระหว่างประชาชนกับกรุงเทพมหานคร หรือภาครัฐ ในการช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอย

1.4.3 ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมเพื่อลดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“กรุงเทพมหานคร” หมายถึง ศูนย์กลางการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม ถือเป็นเขตปกครองพิเศษไม่ได้มีสถานะเป็นจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นสำนักงานเขตรวม 50 เขตโดยกรุงเทพมหานครมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงและมีการบริหารจัดการตนเอง

“คอนโดมิเนียม” หมายถึง อาคารชุดที่อยู่อาศัยที่เจ้าของห้องชุดจะต้องแชร์ความเป็นเจ้าของร่วมกับเจ้าของห้องชุดอื่นๆในพื้นที่ส่วนกลาง ซึ่งเจ้าของห้องชุดทุกคนจะเป็นเจ้าของร่วมตามกฎหมาย ลักษณะของห้องเหมือนกับการอยู่อพาร์ทเมนต์เพียงแต่เป็นเจ้าของห้องไม่ใช่ผู้เช่า

“ประชาชน” หมายถึง ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในอาคารที่พักขนาดใหญ่หรือคอนโดมิเนียมในพื้นที่เขตห้วยขวางที่มีส่วนในการทิ้งขยะมูลฝอยในอาคารนั้นๆ

“ขยะมูลฝอย” หมายถึง เศษสิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลต่างๆ ซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากอาคารที่พักขนาดใหญ่ ทั้งจากการผลิต การบริโภค การขับถ่าย การดำรงชีวิต และอื่นๆ โดยขยะมูลฝอยทั่วไป มี 4 ประเภท ประกอบไปด้วย

(1) มูลฝอยอินทรีย์ เป็นสิ่งที่ย่อยสลายได้ง่าย เช่น เศษอาหาร ผัก ผลไม้ หญ้า ใบไม้ กิ่งไม้ ซากพืช ซากสัตว์ เป็นต้น

(2) มูลฝอยรีไซเคิล เป็นสิ่งที่ยังมีประโยชน์สามารถนำไปแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ก่องเครื่องดื่มแบบ UHT กระจก และแผ่นซีดี เป็นต้น

(3) มูลฝอยอันตราย เป็นสิ่งที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนสารอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุกัดกร่อน วัตถุติดเชื้อ และวัตถุไวไฟ เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ ขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ และกระป๋องสเปรย์ เป็นต้น

(4) มูลฝอยทั่วไป หมายถึง สิ่งอื่นๆ นอกเหนือจากข้างต้น อาจนำมาใช้ใหม่ได้ แต่ย่อยสลายยาก ไม่คุ้มค่าในการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ เช่น เศษผ้า เศษหนัง ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป พลาสติกห่อขนม เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะกรณีศึกษา คอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง” นี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการใช้ความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เห็นถึงแนวทางในการลดปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชน เนื่องมาจากการย้ายถิ่นที่อยู่เข้ามาอาศัยในเขตเมืองจากประชากรแฝงจำนวนมาก โดยเกิดมาจากการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยขนาดใหญ่ในพื้นที่ชุมชนเมืองทำให้มีประชากรหลายพันครัวเรือนที่นับเป็นประชากรกลุ่มใหม่เพิ่มขึ้นตามขึ้นมาด้วย ดังนั้นหากการรับมือปัญหาขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรุงเทพมหานครยังคงดำเนินการอยู่ในมิติเดิมนั้นย่อมบ่งชี้ให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนขยะในอัตราส่วนแปรผันตามชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น ในทางกลับกันหากทั้งประชาชนและกรุงเทพมหานครมีความร่วมมือกันก็จะทำให้มีทิศทางการจัดการปัญหาขยะในพื้นที่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกแนวคิดและทฤษฎีที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาถึงประเด็นที่กล่าวมาโดยมีกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดด้านพฤติกรรมมนุษย์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ
- 2.3 นโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือของกรุงเทพมหานครและโครงการความร่วมมือในการจัดการขยะของสำนักงานเขตห้วยขวาง
- 2.4 แนวทางทางการกำจัดขยะของสำนักงานเขตห้วยขวางและหลักการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

2.1 แนวคิดด้านพฤติกรรมมนุษย์

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรม ถือเป็นกระบวนการของการปรับเปลี่ยนการกระทำของตัวเอง ให้ไปสู่ภาวะที่ดีกว่าและเป็นที่ต้องการมากกว่า แต่กระบวนการดังกล่าวไม่เรื่องง่าย ทั้งนี้ เพราะพฤติกรรมมนุษย์นั้นซับซ้อน มีองค์ประกอบและปัจจัยเกี่ยวเนื่องจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ศึกษาจะต้องทำความรู้จักสิ่งต่างๆ เหล่านั้น เพื่อที่จะได้จัดการให้มีอิทธิพลเชิงบวก หรือหลีกเลี่ยง

หากมีอิทธิพลเชิงลบต่อการพัฒนาตนเองการศึกษาปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น¹

พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดอันเนื่องมาจากการรับรู้ การเรียนรู้ การตัดสินใจ หรือมีสิ่งกระตุ้นให้แสดงออก โดยการใคร่ครวญ หรือเป็นไปโดยรู้สึกตัว และไม่ได้ใคร่ครวญ หรือไม่รู้สึกตัว ทั้งที่สามารถสังเกตได้และสังเกตไม่ได้ก็ได้

เมื่อนำพฤติกรรมมาใช้กับการคัดแยกขยะมูลฝอย คือ พฤติกรรมการคัดแยกขยะ มูลฝอย จึงหมายถึงการกระทำ หรือการแสดงออกของบุคคลที่เกิดจากการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย และสภาพปัญหาขยะมูลฝอย ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอย รวมทั้งผลกระทบของปัญหาขยะมูลฝอยที่มีต่อสภาพแวดล้อม ขณะเดียวกันก็มองเห็นคุณค่าและมูลค่าของขยะมูลฝอย จึงคิดและลงมือปฏิบัติจริงจังกด้วยวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอย ตามประเภทและชนิด เพื่อช่วยแก้ไขหรือขจัดปัญหาดังกล่าว และต้องการรายได้จากการจำหน่าย²

2.1.2 องค์ประกอบของพฤติกรรม

องค์ประกอบของพฤติกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้³

2.1.2.1 พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย หรือพฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านนี้มีขั้นตอนของความสามารถทางด้านความรู้ การจำข้อเท็จจริงต่างๆ (Fact) การเรียนรู้ ความคิดรวบยอด แนวคิด (Concepts) การเรียนรู้หลักการ (Principles) หรือกฎเกณฑ์ (Rules) และการเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem Solving) ประกอบด้วย

(1) ความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้ หรือระลึกได้

¹ ชลดา คอนแสง, “ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมกับพฤติกรรมกาที่ขยะอันตราย,” (การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2556), 13.

² เพียงเพ็ญ ศรีวิโรจน์, “พฤติกรรมกาที่ขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก,” (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครองท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552), 25.

³ เรื่องเดียวกัน, 27.

(2) ความเข้าใจ (Comprehensive) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องจากความรู้ต้องมีควมรู้มาก่อนจึงจะเข้าใจ ความเข้าใจนี้แสดงออกในรูปของการแปลความ หรือการตีความ การขยายความ หรือการคาดคะเน

(3) การประยุกต์หรือการนำความรู้ไปใช้ (Application) เป็นการนำทฤษฎี กฎเกณฑ์ และแนวคิดต่างๆ ไปใช้

(4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถและมีทักษะในการจำแนกรายละเอียดออกเป็นหน่วยย่อย และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนประกอบเหล่านั้นอย่างชัดเจน รวมทั้งมองเห็นการผสมผสานระหว่างส่วนประกอบที่รวมกันเป็นปัญหาหรือสถานการณ์นั้นๆ

(5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคลในการรวบรวมส่วนย่อยต่างๆ เข้าไปเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจน และมีคุณภาพสูงขึ้น มีทั้งการสังเคราะห์ข้อความ แผนงาน และความสัมพันธ์ไว้ด้วยกัน

(6) การประเมิน (Evaluation) เป็นความสามารถของบุคคลในการพิจารณา วิจัย ตีมูลค่าของสิ่งต่างๆ โดยใช้กฎเกณฑ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมาหรือที่มีอยู่แล้วก็ได้

2.1.2.2 พฤติกรรมด้านเจตพิสัย หรือพฤติกรรมด้านทัศนคติ (Affective Domain) หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ความชอบ หรือไม่ชอบ ทำที่ การให้คุณค่า การรับ การเปลี่ยน หรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ พฤติกรรมด้านนี้ยากต่อการสังเกตเพราะเกิดขึ้นภายในใจของบุคคล แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

(1) การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving Attending) เป็นขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้ทราบว่ามีการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่างเกิดขึ้น และบุคคลนั้นมีความยินดีหรือภาวะจิตใจพร้อมที่จะให้ความพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ในการยอมรับนี้จะประกอบด้วยความตระหนักความยินดีที่จะรับ และการเลือกรับ

(2) การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นที่บุคคลถูกแรงจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัด

(3) การให้ค่า หรือเกิดค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิกิริยาที่แสดงถึงการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตัวเขา และได้นำไปพัฒนาให้เป็นของเขาอย่างแท้จริงพฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากใช้คำว่า “ค่านิยม” ซึ่งการเกิดค่านิยมนี้ ประกอบด้วยการยอมรับความชอบ และผูกมัดค่านิยมเข้ากับตัวเขา

(4) การจัดกลุ่มค่า (Organization) เป็นขั้นที่บุคคลจัดระบบค่านิยมต่างๆ ให้เข้ากลุ่มโดยอาศัยการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้นในกาจัดกลุ่มค่า ประกอบด้วย การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม และจัดระบบค่านิยม

(5) การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a value or value complex) พฤติกรรมในขั้นนี้ถือว่าบุคคลมีค่านิยมหลายชนิด และจัดอันดับของค่านิยมเหล่านี้จากที่ดีที่สุดถึงน้อยที่สุด พฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นตัวคอยควบคุมความประพฤติของบุคคล พฤติกรรมในขั้นนี้ ประกอบด้วย การวางแผนแนวทางปฏิบัติและการแสดงลักษณะที่จะปฏิบัติตัวตามแนวทางที่เหมาะสม

2.1.2.3 พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่ต้องใช้ความสามารถในการแสดงออกทางร่างกาย รวมทั้งการปฏิบัติอันแสดงออกที่สังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่งๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่คาดคะเนว่าจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ต้องอาศัยพฤติกรรมด้านพุทธิสัย หรือความรู้ ความคิด และพฤติกรรมด้านเจตพิสัยเป็นส่วนประกอบ พฤติกรรมด้านนี้เมื่อแสดงออกมาจะสามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้จะต้องอาศัยระยะเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน ซึ่งนักวิชาการเชื่อกันว่า กระบวนการศึกษาช่วยให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัตินี้ ส่วนพฤติกรรมการตัดแยกขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ นับเป็นเป้าหมายขั้นสุดท้ายที่จะช่วยให้สถานการณ์สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับสภาพปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาลนครพิษณุโลกคลี่คลายได้ในที่สุด

2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

นักสังคมวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหรือสภาวะภายนอก ทั้งปวง (Eternal Conditions) ที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยเอื้อทั้งสิ่งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างตลอดจนพลังงานต่างๆ ที่จับต้องรวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อากาศ แสงแดด ความร้อน ความเย็น เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ทั้งในแง่ที่อำนวยความสะดวกให้เกิดผลดีและผลร้าย โดยที่มนุษย์ไม่มีทางเลือกหนีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ เหล่านี้ ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่จะหาทางต่อสู้และเอาชนะทำให้เกิดวัฒนธรรม รูปแบบต่างๆ ขึ้น เช่น การคิดประดิษฐ์สิ่งต่างๆ การเพาะปลูก การสร้างถนนหนทาง

การสร้างเครื่องมือสื่อสาร รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรม ประเพณี สถาบันบันเทิง เป็นต้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์แบ่งเป็น 4 ปัจจัย ดังนี้⁴

(1) ปัจจัยทางชีวภาพ ร่างกายและจิตใจของมนุษย์นั้น เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม แบ่งเป็น 3 ระบบ คือ ระบบประสาท ระบบกล้ามเนื้อ ระบบต่อม

(2) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่

(3) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และหน่วยสังคมอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

(4) ปัจจัยทางจิตวิทยาและจริยธรรม

นอกจากนี้สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมนักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่าในการวิเคราะห์พฤติกรรมของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากปัจจัยอะไรบางนั้นมีการแบ่งแนวความคิดการวิเคราะห์ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมภายในตัวบุคคล (Intra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่า สาเหตุของการมาจากองค์ประกอบภายในบุคคล ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ หรือความตั้งใจใฝ่พฤติกรรม เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกบุคคล (Extra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม และระบบโครงสร้างทางสังคม เช่น ระบบการเมือง การเศรษฐกิจ การศึกษา การศาสนา องค์กรประกอบด้านประชากรและลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุจากทั้งปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอกบุคคล

⁴ ชลดา คอนแสง, “ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมกับพฤติกรรมทางชยะอันตราย,” (การศึกษาอิสระหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, 2556), 15-16.

นอกจากนี้ในอีกทัศนะหนึ่งสามารถจำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ หรือเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมโดยทั่วไปของมนุษย์ออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้⁵

(1) ลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย ความเชื่อ (Belief) หมายถึง การที่บุคคลคิดถึงสิ่งใดก็ได้ในแง่ของข้อเท็จจริง ซึ่งไม่จำเป็นต้องผิดหรือถูกเสมอไป ความเชื่ออาจได้มาจากการมองเห็น การบอกเล่า การอ่าน รวมทั้งการคิด ขึ้นมาเอง, ค่านิยม (Value) หมายถึง สิ่งที่คนยึดถือประจำใจ ที่ช่วยตัดสินใจในการเลือกเป็นลักษณะของความคิดที่ไม่จำเพาะเจาะจง ค่านิยมอาจได้มาด้วยการอ่าน การบอกเล่า หรือคิดขึ้นมาเอง, ทัศนคติ หรือเจตคติ (Attitude) มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือทัศนคติเป็นแนวโน้ม หรือขั้นเตรียมพร้อมของ พฤติกรรม และถือว่าทัศนคติมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมในสังคม และบุคลิกภาพ (Personality) เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะนิสัยของบุคคลเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรม

(2) สิ่งที่ไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ แต่เป็นเรื่องของกระบวนการอื่น ทางสังคม ประกอบด้วย สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้น พฤติกรรม เป็นสิ่งที่ทำให้เราแสดงพฤติกรรมออกมา อาจเป็นอะไรก็ได้ เช่น ความหิว การได้ยิน ได้ฟัง เป็นต้น และ สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลหรือไม่ใช่บุคคล ซึ่งอยู่ใน สภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในระดับมหภาค ได้แก่ วัฒนธรรม ปทัสถานของสังคม ความหวังในบทบาท สถานภาพ สถาบันหรือองค์กรทางสังคมส่วนใน ระดับจุลภาคนั้นคือการมองที่ตัวบุคคลเอง และมีสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ได้แก่ การรับรู้ ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ซึ่งรวมอยู่ในบุคลิกภาพของบุคคลนั่นเอง

จากทฤษฎีข้างต้นการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ว่ามีสาเหตุของการเกิดพฤติกรรม หรือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากปัจจัยอะไรบ้างนั้น แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption) แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุจากทั้งปัจจัย ภายในบุคคลและปัจจัยภายนอกบุคคล ดังนั้นพฤติกรรมของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การ ก้าจัดชยะยอมเกี่ยวพันกับพฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิดที่เกิดขึ้นโดยไม่มี การเรียนรู้อีกก่อน และอีกส่วน

⁵ เพียงเพ็ญ ศรีวิโรจน์, “พฤติกรรมภารกิจขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลนคร พิษณุโลก”, (การศึกษาอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครองท้องถิ่น คณะ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552), 34

หนึ่งเกิดจากพฤติกรรมที่ที่ได้รับมาจากอิทธิพลของกลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดจากการที่บุคคลติดต่อกับสังสรรค์และมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมด้วยการเรียนรู้ การเรียนรู้ ค่านิยม บรรทัดฐานของสังคม ทศนคติ ความเชื่อ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

2.1.4 พฤติกรรมในการกำจัดขยะของครัวเรือน

พฤติกรรมในการกำจัดของครัวเรือน หมายถึง การกระทำที่แสดงออกมาโดยมีความสัมพันธ์กับความรู้อุทิศศนคติ และการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้⁶

- (1) ความรู้ในการกำจัดขยะเกี่ยวกับโทษ ประโยชน์ ปริมาณขยะ
- (2) ทศนคติในการกำจัดขยะ รู้จักมองปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย และสภาวะสิ่งแวดล้อม
- (3) การปฏิบัติที่ถูกต้องในการกำจัดขยะ ควรมีการแยกถังขยะ นำขยะมาเป็นประโยชน์โดยใช้หลัก 5Rs เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ ประกอบด้วย Reduce หมายถึงการลดปริมาณขยะด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เหลือเป็นขยะน้อย, Reuse หมายถึงการนำขยะกลับไปใช้ซ้ำการใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำแล้วซ้ำอีกตามรูปแบบที่เป็นต้นกำเนิดของมัน, Recycle หมายถึงการแปลงผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ใหม่, Reject หมายถึงการปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ยากต่อการกำจัด และ Response หมายถึงผู้ทิ้งขยะยอมตอบรับที่จะคัดแยกขยะ

จากผู้รู้และนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้คำจำกัดความด้านความรู้และความหมายของขยะดังกล่าวไว้ข้างต้น นั้น พอจะสรุปได้ว่า ความรู้เรื่องขยะ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ทฤษฎีและวิธีการแก้ปัญหาขยะที่เกี่ยวกับประเภท ชนิด และแหล่งที่เกิดขยะ ปริมาณขยะ การเก็บรวบรวม การทิ้งและการนำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ ประโยชน์และโทษ ผลกระทบต่างๆ ซึ่งสามารถแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดได้

โดยขยะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

⁶ เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, “การศึกษาความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย,” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดเชียงราย, 2553), 24.

(1) ขยะทั่วไป หมายถึง มูลฝอยที่ไม่มีพิษ เกิดจากเศษวัสดุเหลือใช้ในบ้านเรือนหรือเศษวัสดุทางธรรมชาติ และสามารถย่อยสลายให้หมดไปได้ตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

(1.1) ขยะเปียก ได้แก่ เศษอาหาร ขยะจากตลาดสด ซึ่งมีความชื้นสูงถ้าปล่อยทิ้งจะเน่าเปื่อยเร็วส่งกลิ่นเหม็น

(1.2) ขยะแห้ง ได้แก่ ขยะที่มีความชื้นน้อย เน่าเปื่อยน้อย หรือไม่เน่าเปื่อย เช่น กระดาษ กระป๋อง เศษไม้

(2) ขยะอันตราย คือ มูลฝอยที่เป็นพิษและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

(2.1) ขยะอันตรายจากบ้านเรือน ได้แก่ หลอดไฟฟ้านีออน ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ พลาสติกแข็งเคมี พลาสติกแข็งแข็งแข็ง น้ำยาทำความสะอาด สารเหลวติดไฟ

(2.2) ขยะติดเชื้อ ได้แก่ มูลฝอยที่เกิดจากสถานพยาบาล ไม่ว่าจะเป็นเศษวัสดุ พลาสติก เข็มฉีดยาที่ใช้แล้ว ตลอดจนเศษผ้าซับเลือด ซับแผลอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 มูลฝอยเหล่านี้ต้องอยู่ในการควบคุมของกรมอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535

(2.3) กากอุตสาหกรรมเป็นพิษ ซึ่งเป็นขยะอันตรายชนิดหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มูลฝอยเหล่านี้ต้องอยู่ในการควบคุมของกรมอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535

การเก็บรวบรวมขยะ หมายถึง ขยะจากบ้านเรือนควรมีถังแยกขยะเก็บรวบรวมไว้ โดยเฉพาะ ส่วนขยะบริเวณบ้าน หรือจากที่อื่นๆ ควรมีที่พักขยะ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรวบรวมขั้นต้น ก่อนที่จะนำไปกำจัดสิ่งที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับระบบการเก็บและรวบรวมขยะ

ภาชนะรองรับขยะ ถังรองรับขยะจะมีรูปร่างและขนาดต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จะใช้ เช่น ถังรองรับที่ทิ้งกันบูห์ ถังรองรับเศษขยะ เศษวัสดุเปียกชื้น ขยะจากตลาด จากอาคาร บ้านเรือน เป็นต้น ถังเหล่านี้จะมีรูปร่าง ลักษณะและขนาดแตกต่างกันไป ซึ่งโดยทั่วไปแล้วถังรองรับขยะควรมีลักษณะดังนี้

(1) มีขนาดโตพอที่จะใส่ขยะได้ตลอดเวลา แม้ว่าจะบรรจุขยะเต็มถังแล้วก็ตาม

- (2) มีน้ำหนักรถที่จะแบกหามได้สะดวก แม้ว่าจะบรรจุขยะเต็มถังแล้วก็ตาม
- (3) มีความแข็งแรง น้ำรั่วไม่ได้ ทำด้วยวัสดุที่เป็นไม้หรือโลหะที่ไม่เป็นสนิม
- (4) มีฝาครอบสนิท เพื่อป้องกันกลิ่นและแมลงหรือสัตว์นำโรค
- (5) มีหูหิ้ว เพื่อสะดวกในการยก และถ่ายเท
- (6) เป็นรูปกลมและเรียบ ก้นถนัดมือ เพื่อสะดวกในการทำความสะอาด
- (7) ไม่ควรมีขนาดสูงเกินไป จะทำให้หกด่างได้ง่าย
- (8) ควรมีขาตั้งรองรับ เพื่อสะดวกต่อการมองเห็นได้ง่ายและป้องกันกันฝังผู้

ในการรวบรวมขยะนั้นเพื่อความเหมาะสมและสะดวกในการนำไปกำจัดจึงควรมีการแยกเก็บ รวบรวมขยะเป็น 3 ระบบ คือ

(1) ระบบถังรวม (One-can-System) คือ สร้างเป็นถังรวม เพื่อใช้เป็นที่รวบรวมขยะทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นขยะเปียก หรือแห้ง หรือซีเมนต์ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมขยะที่เหมาะสมที่จะนำไปกำจัดโดยฝังกลบตามหลักรักษาภิบาล (Sanitary Landfill) ถังขยะระบบนี้ใช้รับขยะจากที่อาศัย ตลาดสด ศูนย์การค้า โดยเทศบาลเป็นผู้จัดเตรียมถังคอนเทนเนอร์ ขนาดความจุ 8-10 ลูกบาศก์เมตร

(2) ระบบสองถัง (Two-can-System) คือ การรวบรวมขยะโดยใช้ภาชนะสองใบ ใบแรก ใส่พวกขยะเปียก ใบที่สองใส่ขยะแห้งหรือซีเมนต์ ระบบนี้เหมาะสมที่จะเก็บรวบรวมขยะที่ย่อยสลายได้ นำไปหมักทำปุ๋ย หรือขยะที่เป็นเศษอาหารไปเลี้ยงสัตว์ ส่วนขยะแห้งนำไปเผาไฟได้

(3) ระบบสามถัง (Three-can-System) คือ การเก็บขยะมูลฝอย โดยแบ่งแต่ละชนิดใส่ลงถังแต่ละใบไม่ทิ้งรวมกัน เป็นวิธีที่สะดวกต่อการนำขยะไปกำจัด เพราะถูกแยกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ 3 ประเภท คือ ขยะเปียกและเศษอาหาร สามารถนำไปต้มเป็นอาหารสัตว์ พวกขยะอินทรีย์มีความชื้นสูงนำไปกำจัดโดยวิธีทำเป็นปุ๋ยหมัก พวกขยะแห้งนำไปกำจัดโดยเผาไฟ ส่วนพวกเศษ อิฐ ดิน ซีเมนต์ นำไปถมในในที่ลุ่มได้ หรือแยกขยะพวกเศษกระดาษ กล่องกระดาษ พลาสติก แก้ว กระป๋อง และโลหะอื่นๆ สามารถนำไปจำหน่ายให้แก่โรงงานต่างๆ นำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก การแยกเก็บขยะระบบใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการที่จะนำไปกำจัดนั้น

ทั้งนี้ขยะได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมมากมาย ทั้งด้านอากาศเป็นพิษ ดินเสีย น้ำเน่าเสีย รวมทั้งกระทบต่อปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจุบันพบว่า การกำจัดขยะโดยรวมไม่สามารถ

กำจัดได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เกิดการตกค้างของขยะมากมาย อันก่อให้เกิดปัญหาที่ขมมากยิ่งขึ้น วิธีการกำจัดนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

(1) ปล่อยให้เน่าเปื่อยหรือให้สลายไปเอง วิธีนี้ได้ผลดีในกรณีที่มีขยะน้อย และต้องเป็นขยะมูลฝอยที่เน่าเปื่อยไปตามธรรมชาติได้โดยง่าย เช่น ใบตอง เศษอาหาร เป็นต้น แต่มีข้อเสีย คือ ทำให้มีกลิ่นเหม็น

(2) การฝังกลบ ที่จะฝังกลบนั้นจะต้องอยู่ห่างไกลจากชุมชนพอสมควร หลุมที่ขุดจะต้องมีการกรูอย่างดี เพราะจำทำให้เน่าซึมนลงไปชั้นดินจนถึงตาน้ำได้ และจะเป็นการแพร่เชื้อโรคได้ง่าย การกำจัดโดยวิธีนี้มีปัญหาเรื่องการขนส่ง โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ ที่จะต้องขนขยะเหล่านั้นไปยังที่ไกลๆ

(3) วิธีการเผา ขยะที่จะนำมาเผาจะต้องผ่านการคัดเลือก คือ ของที่ไหม้ไฟได้ ซึ่งเศษวัสดุบางอย่าง เมื่อถูกความร้อนก็ยังปล่อยก๊าซที่เป็นพิษออกมา เช่น โฟม พลาสติก ซึ่งขยะประเภทนี้จะต้องแยกออกต่างหาก

(4) การนำมาใช้ประโยชน์ คือ การนำขยะไปเป็นปุ๋ยสำหรับบำรุงดินที่ใช้ในการเกษตร ขยะที่เป็นกระดาษจะนำกลับไปผลิตเป็นกระดาษใหม่ออกมา เอาพลาสติกไปหลอมแล้วผลิตเป็นเครื่องใช้ชนิดใหม่ พวกเหล็ก โลหะต่างๆ ไปใช้พร้อมเปลี่ยนสภาพเป็นของอย่างใหม่ เป็นต้น

ทั้งนี้จากแนวคิดด้านพฤติกรรมมนุษย์และพฤติกรรมเกี่ยวกับการกำจัดขยะของครัวเรือน จะพบว่า ครัวเรือนหรือที่พักอาศัยควรมีการคัดแยกขยะเพื่อให้ง่ายต่อการจัดการขยะก่อนที่จะส่งต่อให้รถจัดเก็บขยะของสำนักงานเขตนำไปจัดการอีกครั้ง ซึ่งการคัดแยกขยะนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชนโดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ทิ้งขยะ ซึ่งจะได้นำเสนอให้เห็นถึงแนวทางการร่วมมือและวิธีการกำจัดขยะของกรุงเทพมหานครในรายละเอียดที่จะกล่าวถึงต่อไป เพื่อที่จะนำไปสู่การกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ

ความร่วมมือ (Collaboration) เกิดขึ้นได้หลายรูปแบบแต่มักจะมีคุณสมบัติคล้ายกัน และแตกต่างกันไปบ้าง แต่เมื่อพิจารณาแล้วการสร้างความร่วมมือในรูปแบบต่างๆสามารถที่จะดำเนินไปด้วยกันได้เนื่องจากไม่สามารถแยกกันออกมาได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ความร่วมมือ (Collaboration) ถือเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้องค์กรต่างๆหันมาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถทำ

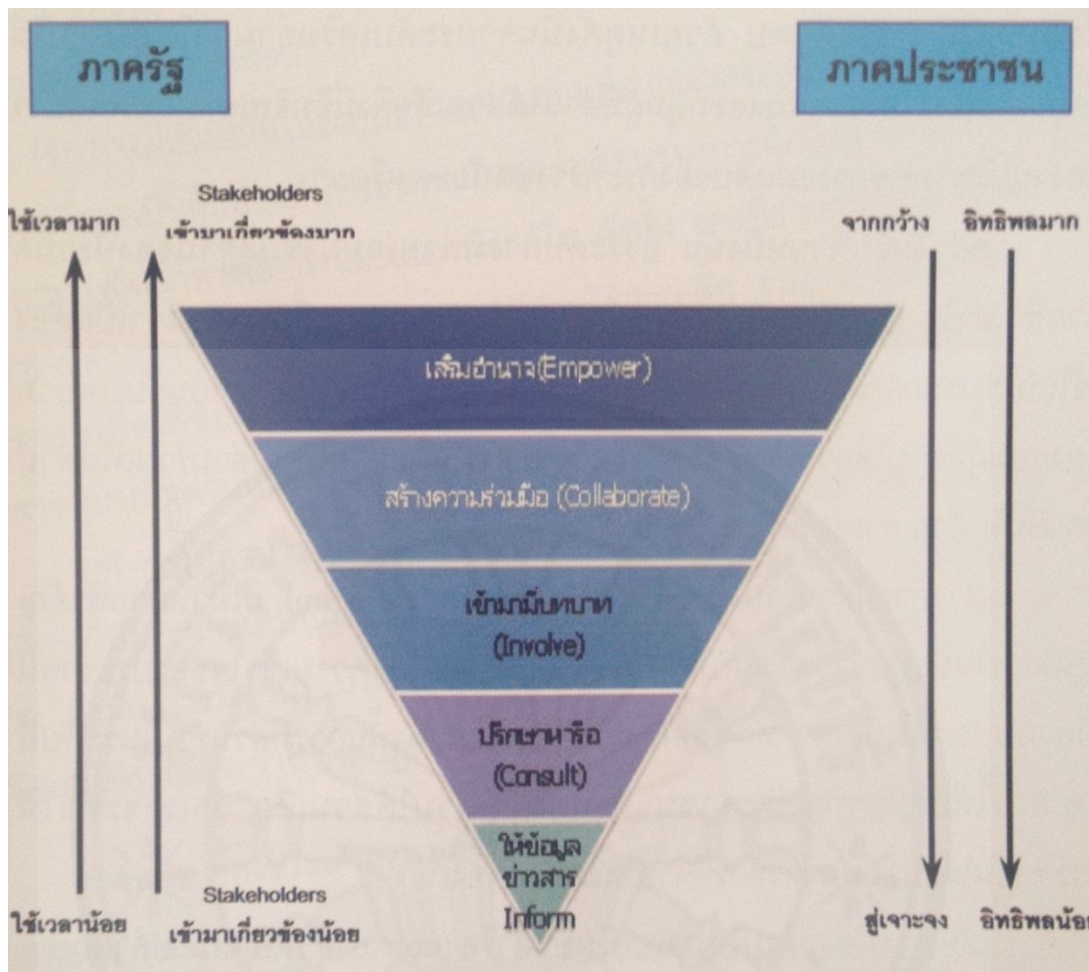
ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยศักยภาพขององค์การเพียงองค์การเดียวหรือถ้าสามารถทำได้แต่อาจประสบความสำเร็จได้ยาก นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวไว้อีกว่า ความร่วมมือ (Collaboration) ถือเป็น การเข้ามา มีบทบาทของผู้เล่นที่หลากหลายในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน โดยภายใต้บริบทของการสร้างความร่วมมือ ต้องมีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาข้อตกลง (Reacting agreement) มากกว่าเป็นแค่การดำเนินการตัดสินใจ (Decision) เพียงอย่างเดียว

ความร่วมมือได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐสืบเนื่องมาจากการพัฒนาระบบราชการ ที่ต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้รับบริการจากภาครัฐหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย พัฒนาระบบงานและการจัดบริการของส่วนราชการ ให้สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างเจาะจง ชัดเจน ตลอดจนผลักดันให้การปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2551-2555) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ที่เน้นการให้ระบบราชการทำงานในลักษณะบูรณาการ สร้างความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่างๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานสาธารณะ⁷

หากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าความร่วมมือในส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามความเข้มข้นของบทบาทของประชาชนในการเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในงานบริหารราชการแผ่นดินของกระทรวง โดยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation Spectrum) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ⁸ ดังแผนภาพที่ 2

⁷ พัชรีย์ สิโรตส, *คู่มือหรือแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐในระดับกระทรวงที่เป็นระดับนโยบาย*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551), คำนำ.

⁸ เรื่องเดียวกัน, 34-37.

แผนภาพที่ 2 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 5 ระดับ

ทั้งนี้แผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นระดับความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมในรูปของสามเหลี่ยมปิรามิดกลับหัว เพื่อชี้ให้เห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร (inform) ไปจนถึงระดับเสริมอำนาจ (empower) มีผลต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสแสดงบทบาทได้อย่างกว้างขวางแต่จะเจาะจงแคบลงเรื่อยๆ เมื่อลดระดับจากฐานของปิรามิด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่การมีส่วนร่วมที่กว้างลงสู่ยอด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่การมีส่วนร่วมที่แคบ ด้วยเหตุตั้งนั้นจากระดับเสริมอำนาจไปสู่ระดับให้ข้อมูลข่าวสาร ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่องานบริหารราชการผ่านดินของกระทรวงลดน้อยลงเรื่อยๆ

ทว่าในอีกด้านหนึ่งนั้น ยิ่งระดับการมีส่วนร่วมมุ่งขึ้นสู่ฐานของปิรามิดมากขึ้นเท่าใด ย่อมมีผลต่อระยะเวลา (time consuming) ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับ

มากขึ้นเท่านั้น เช่นเดียวกันกับบทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการมีส่วนร่วมเพิ่มตามมากขึ้นไปด้วย สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น เพราะ

(1) การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (inform) มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ทางเลือก และทางแก้ไข ดังนั้นการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การให้สัญญาแก่ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าเราจะทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและถูกต้อง

(2) การมีส่วนร่วมในระดับปรึกษาหารือ (consult) มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ทางเลือกและแนวทางแก้ไข ดังนั้น การมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือการให้สัญญาแก่ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าเราจะให้ ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนรับฟังความคิดเห็นรวมทั้งตระหนักถึงข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชน ในการตัดสินใจ

(3) การมีส่วนร่วมระดับเข้ามามีบทบาท (involve) มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การร่วมทำงานกับประชาชนเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนว่าความคิดเห็นและความต้องการของ ประชาชนจะได้รับการพิจารณา ดังนั้น การมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การให้สัญญาแก่ประชาชนและ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าเราจะทำงานร่วมกับประชาชนเพื่อให้ความคิดเห็นและข้อมูลจากประชาชน สะท้อนในทางเลือก

(4) การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (collaborate) มีเป้าหมาย สำคัญอยู่ที่การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนา ทางเลือก และแนวทางแก้ไข ดังนั้น การมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การให้สัญญาแก่ประชาชนและกลุ่ม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าเราจะร่วมงานกับประชาชนเพื่อได้ข้อเสนอแนะและความคิดใหม่ รวมทั้งนำ ข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

(5) การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจ (empower) มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจลงมือด้วยตนเองหรือเพื่อให้กระทรวงปฏิบัติตาม ดังนั้น การมีส่วนร่วม ในระดับนี้ คือ การให้สัญญาแก่ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าเราจะปฏิบัติในสิ่งที่ ประชาชนตัดสินใจ

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดการ ปัญหาจะแบ่งออกเป็นขั้นตอนและมีความแตกต่างกันในแต่ละส่วนของระดับความร่วมมือ ในกรณีนี้ผู้ ศึกษามองว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในคอนโดมิเนียม นั้นสามารถที่จะนำแนวคิดเกี่ยวกับระดับความร่วมมือดังกล่าวมาปรับใช้ได้ตามแต่สถานการณ์และ

สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสภาพความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสำคัญในการแสวงหาความร่วมมือด้วยการมีส่วนร่วมตั้งนั้นเพื่อให้มีความสำคัญกับคนกลุ่มนี้และเพื่อให้ได้มุมมองอย่างรอบด้านและรอบคอบผู้ศึกษาเห็นว่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมจึงมีเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมโดยไม่มีการกีดกันหรือคัดค้าน ทั้งนี้รัฐจึงต้องมีความพยายามหาทางนำผู้ที่อาจจะคัดค้านหรือเห็นต่างจากกิจกรรมต่างๆเข้ามาสู่กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อช่วยป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้⁹

2.2.1 คัดเลือกเทคนิคการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับระดับการมีส่วนร่วม

การคัดเลือกรูปแบบการมีส่วนร่วมควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ซึ่งเรียกว่าหลัก 4S คือ

2.2.1.1 Starting early ผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากประเด็นการมีส่วนร่วมเข้าข่ายประเภทที่ 3 (type 3) จะต้องพยายามสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้เร็วที่สุด เพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดประเด็นปัญหาและหาทางออกร่วมกัน เนื่องจากความละเอียดอ่อนของประเด็นปัญหา ย่อมหมายถึงระยะเวลาที่ต้องใช้ในการทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ยาวนานกว่าประเด็นการมีส่วนร่วมประเภทอื่น

2.2.1.2 Stakeholders สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละประเภท โดยรวมกลุ่มบุคคลทั้งที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ

2.2.1.3 Suitability เลือกใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม

2.2.1.4 Sincerity พึงระลึกไว้ว่า หากปราศจากความจริงใจ กลยุทธ์และรูปแบบการมีส่วนร่วมย่อมเบี่ยงเบนจากหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ถือว่า “ประชาชน” คือ “หุ้นส่วน” หัวใจของการแสดงออกถึงความจริงใจในที่นี้ คือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feed back) แก่ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าทัศนคติความคิดเห็นที่ได้รับจากรูปแบบการมีส่วนร่วม นั้น มีผลต่อการตัดสินใจของหน่วยงานที่รับผิดชอบเพียงใด

2.2.2 ผสมผสานรูปแบบการมีส่วนร่วมที่คัดเลือกตามข้อที่ 2.2.1

ทั้งนี้การผสมผสานควรให้ครอบคลุมหลัก ADD กล่าวคือ Assess คือ การประเมินสถานการณ์ปัญหาาร่วมกัน, Design คือ การออกแบบทางเลือกดำเนินการร่วมกัน และ

⁹ เรื่องเดียวกัน, 50-53.

Decide คือ การตัดสินใจดำเนินการร่วมกัน เนื่องจากการผสมผสานรูปแบบการมีส่วนร่วมเช่นนี้ จะช่วยสร้างหลักประกันว่า การกำหนดและนำนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้ความสำคัญกับประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยพยายามตั้งต้นที่ระดับปรึกษาหารือไปสู่ระดับการเสริมอำนาจ

2.2.3 การนำผลที่ได้รับหลังจากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปกำหนดนโยบายระดับกระทรวงสู่การปฏิบัติ

ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

2.2.3.1 จัดประชุมคณะกรรมการตามองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังที่ได้นำเสนอไว้ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อม

2.2.3.2 การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยการเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารที่แน่ใจได้ว่า ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงและรับรู้ได้อย่างแท้จริง เช่น สถานีวิทยุชุมชนหรือหอกระจายข่าว เป็นต้น

2.3 นโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือของกรุงเทพมหานครและโครงการความร่วมมือในการจัดการขยะของสำนักงานเขตห้วยขวาง

2.3.1 นโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือของกรุงเทพมหานคร

นโยบายของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างชาวกรุงเทพฯกับกรุงเทพมหานครในประเด็นการจัดการขยะนั้นได้กำหนดให้ทั้ง 50 สำนักงานเขตมีแนวทางร่วมกัน โดยตั้งอยู่บนหลักการดังนี้¹⁰

2.3.1.1 นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ประกาศ 6 นโยบายหลักและมาตรการเร่งด่วน 10 ประการ ในการพัฒนากรุงเทพมหานครในช่วงปี 2556-2559 โดยการจัดการขยะถูกจัดให้อยู่ในนโยบายมหานครแห่งความปลอดภัยและมหานครสีเขียว โดยเพิ่มระบบจัดการขยะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่จัดเก็บขนถ่ายจนถึงเปลี่ยนขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้าด้วยเทคโนโลยีทันสมัยและ

¹⁰ เอกสารประกอบสำหรับสื่อมวลชน, *นโยบายของกรุงเทพมหานครเรื่องธรรมาภิบาลความร่วมมือจากชาวกรุงเทพฯในการจัดการขยะ*, (กรุงเทพฯ: สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร, 2558).

สะอาดและกำหนดมาตรการเร่งด่วน โดยเพิ่มบริการเก็บมูลฝอยให้ทุกที่สะอาดไม่มีขยะตกค้าง ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายดังกล่าวตั้งอยู่บนหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดและแยกขยะที่แหล่งกำเนิด โดยจะดำเนินโครงการนัดทิ้งนัดเก็บเพื่อให้กรุงเทพมหานครสะอาดปราศจากขยะ

2.3.1.2 แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 20 ปี พ.ศ. 2556 – 2575

กำหนดให้ “กรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการมูลฝอยและของเสีย อันตรายด้วยแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste management) โดยนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและกำจัดส่วนที่เหลือ (Residue) ด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ” โดยปี 2575 มีเป้าหมายสำคัญ คือ ปริมาณมูลฝอยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 40 เมื่อเทียบกับปี 2556

ทั้งนี้จากนโยบายและแผนด้านการจัดการมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร สำนักสิ่งแวดล้อมได้นำนโยบายและแผนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการลดและคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดภายใต้แนวคิดขยะเหลือศูนย์โดยนำกลับมาใช้ใหม่และทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุด ด้วยหลัก 3R คือ Reduce (ลดการใช้) Reuse (การใช้ซ้ำ) และRecycle (การแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์) ซึ่งอธิบายได้ดังนี้¹¹

(1) Reduce : ลดการใช้ คือ การลดการใช้ฟุ่มเฟือย ใช้เท่าที่จำเป็นจริงๆ หลีกเลี่ยงสิ่งของและบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก เช่น กล่องโฟม ถังพลาสติก ขวดพลาสติก กระจบอง สเปรย์ เป็นต้น วิธีง่ายๆ ในการ Reduce อีกอย่างหนึ่งก็คือ เลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถส่งคืนแก่ผู้ผลิต และนำมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง จะเป็นวิธีที่ลดปริมาณขยะและมลพิษได้ดีอีกวิธีหนึ่ง

(2) Reuse : ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ คือ แนวทางหรือวิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด

(3) Recycle : แปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการนำวัสดุต่างๆ อย่างเช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม ฯลฯ ที่ทิ้งไว้ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์มาเข้าสู่กระบวนการแปรรูป โดยกรรมวิธีต่างๆ ในการผลิตให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ทั้งนี้ รีไซเคิลนอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะแล้ว ยังเป็นการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและลดการใช้พลังงานอีกด้วย

¹¹ สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร, *ทางออก “ลดโล” ของสิ่งเหลือใช้ “ขยะ”*, (กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผนงาน สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร, 2558), 15.

2.3.1.3 การดำเนินโครงการ/กิจกรรมของกรุงเทพมหานครในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน

(1) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความตระหนักให้กับประชาชน โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง เช่น โทททัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ คู่มือ โปสเตอร์ ฯลฯ

(2) พัฒนาด้านแบบชุมชนจัดการขยะที่ดี (Best Practice) ตามโครงการจัดการมูลฝอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management : CBM) ด้วยการส่งเสริมการจัดการมูลฝอยโดยชุมชนมุ่งเน้นเป้าหมายที่ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ฯลฯ สำหรับเป็นต้นแบบและถอดบทเรียนเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบและนำไปขยายผลปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ต่อไป

(3) การจัดการขยะเพื่อการจัดการทรัพยากรในระดับพื้นที่ ตามโครงการจัดการมูลฝอยและวัสดุรีไซเคิลแบบครบวงจรในเขตจตุจักร (โครงการ Recycle 360°) ร่วมกับมูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย และสถาบันการจัดการบรรจุภัณฑ์และรีไซเคิลเพื่อสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะและวัสดุรีไซเคิลแบบครบวงจร ให้กับทุกภาคส่วนด้วยการจัดทำระบบการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมตามลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่

(4) การจัดการขยะและน้ำเสียชุมชนด้วยชุมชนในพื้นที่ 12 ย่านคลอง โดยศึกษาและพัฒนาด้านแบบการจัดการขยะและน้ำเสียของชุมชนริมคลอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในจัดการขยะและน้ำเสียเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน ซึ่งเป็นการบูรณาการการบริหารจัดการทั้งในเรื่องของน้ำเสียและขยะเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอย่างยั่งยืน

2.3.2 โครงการความร่วมมือในการจัดการขยะของสำนักงานเขตห้วยขวาง

ในปี 2559 สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดโครงการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ไว้จำนวน 3 โครงการ ทั้งหมดเป็นโครงการที่อยู่ภายใต้นโยบายหลักของกรุงเทพมหานครที่ได้กำหนดไว้ก่อนหน้านี้ ซึ่งทั้ง 3 โครงการอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตห้วยขวาง ประกอบด้วย¹²

¹² ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ, *โครงการความร่วมมือในการจัดการขยะของสำนักงานเขตห้วยขวาง* (กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร, 2559).

2.3.2.1 โครงการชุมชนปลอดขยะ

2.3.2.2 โครงการส่งเสริมการลดและคัดแยกขยะในโรงเรียน

2.3.2.3 โครงการส่งเสริมการคัดแยกขยะเศษอาหารเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

ทั้ง 3 โครงการที่สำนักงานเขตห้วยขวางกำหนดไว้ที่จะทำในปี 2559 ได้กำหนดหลักการ และเหตุผลของการจัดทำไว้โดยอ้างถึง การที่กรุงเทพมหานครได้จัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 12 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ.2556-2559) เพื่อเป็นกรอบหรือทิศทางในการพัฒนากรุงเทพมหานคร ในช่วงระหว่างปี 2556-2559 ภายใต้วิสัยทัศน์ “กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมุ่งสู่มหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน” กำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินการ 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้มีความสะอาด ประชาชนมีความปลอดภัยจากปัญหาน้ำท่วม มลพิษทางอากาศ น้ำ และเสียง รวมทั้งทำให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่ร่มรื่นสวยงาม ลดภาวะอากาศร้อน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการระบบระบายน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ รวมทั้งการควบคุมมลพิษทางอากาศและเสียง เพื่อให้เป็นเมืองมหานครแห่งสิ่งแวดล้อมสีเขียว (Green Environment) เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สำนักงานเขตห้วยขวางจึงได้จัดทำโครงการทั้ง 3 โครงการดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.2.1 โครงการชุมชนปลอดขยะ โครงการนี้มีเป้าหมายให้ผู้นำชุมชนตามระเบียบกรุงเทพมหานครในพื้นที่เขตห้วยขวางทุกแห่ง ได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินการลดปริมาณมูลฝอยในชุมชนที่รับผิดชอบ โดยเชื่อว่าจะได้ประโยชน์จากการที่ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนรู้จักการจัดการขยะมูลฝอยของตนเอง ลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเก็บขนไปกำจัด เป็นการประหยัดงบประมาณของกรุงเทพมหานครที่ต้องใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอย และจะเกิดชุมชนน่าอยู่และสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น อย่างไรก็ตามโครงการนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรค กล่าวคือฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะมีภารกิจหลายด้านอาจทำให้ขาดความต่อเนื่องในการติดตามผล และการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือจากประชาชน เพราะประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะและทิ้งขยะตามความสะดวกของตนเอง

2.3.2.2 โครงการส่งเสริมการลดและคัดแยกขยะในโรงเรียน โครงการนี้สำนักงานเขตห้วยขวางได้ดำเนินการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 3 แห่ง คือ โรงเรียนพระราม 9 กาญจนาภิเษก โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ และโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม โดยเชื่อว่าจะได้ผลประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับสำนักงานเขตห้วยขวาง เป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเก็บขนไปกำจัด และทำให้สิ่งแวดล้อมในกลุ่มเป้าหมายดีขึ้น อย่างไรก็ตามโครงการ

นี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคคล้ายกับโครงการแรก คือ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะมีภารกิจหลายด้านอาจทำให้ขาดความต่อเนื่องในการติดตามผล และการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลานัดหมายผู้ร่วมโครงการด้วย

2.3.2.3 โครงการส่งเสริมการคัดแยกขยะเศษอาหารเพื่อนำไปใช้ โครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อดำเนินการส่งเสริมการคัดแยกขยะเศษอาหารหรืออบรมสาดิการทำน้ำหมักชีวภาพให้กับบุคคล ชุมชน หมู่บ้าน สถานศึกษา ศาสนสถาน หรือสถานประกอบการต่างๆ หรือสถานที่ราชการ ไม่น้อยกว่า 5 แห่ง โดยเชื่อว่าจะทำให้ประชาชนรู้จักการคัดแยกขยะเศษอาหารแล้วนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเก็บขนไปกำจัด และทำให้สิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครดีขึ้น โดยมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ ประชาชนยังคงไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะเศษอาหาร

2.4 วิธีการจัดเก็บขยะของสำนักงานเขตห้วยขวางและหลักการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

2.4.1 วิธีการจัดเก็บขยะของสำนักงานเขตห้วยขวาง

สำนักงานเขตห้วยขวางมีวิธีการจัดเก็บขยะไม่ต่างไปจากทุกเขตในกรุงเทพมหานคร คือใช้เวลาช่วงกลางคืนเป็นช่วงเวลาหลักในการจัดเก็บขยะตามตลาดสดและตามชุมชน โดยลักษณะของการจัดเก็บขยะได้จัดรถขยะออกจัดเก็บทุกวันแบ่งออกเป็นสองช่วงเวลา คือ เริ่มเวลา 20.00-24.00 น. และ 04.00-09.00 น. ของทุกวัน นอกจากนี้ยังมีพนักงานที่จัดเก็บในช่วงเวลากลางวันแต่เป็นส่วนน้อยหรือเป็นหน่วยเฉพาะกิจที่มีหน้าที่กำจัดขยะในพื้นที่ฉุกเฉินหรือมีความต้องการการจัดเก็บขยะแบบเร่งด่วน ทั้งนี้สำนักงานเขตห้วยขวางมีบุคลากรในการจัดเก็บขยะทั้งหมดประมาณ 200 คน ซึ่งจะออกปฏิบัติหน้าที่กับรถจัดเก็บขยะรวม 3 แบบประกอบไปด้วย

(1) รถจัดเก็บขยะขนาด 5 ตัน จำนวน 17 คัน

(2) รถจัดเก็บขยะขนาด 2 ตัน จำนวน 7 คัน

(3) รถอัดขยะขนาด 12 ตัน จำนวน 2 คัน ซึ่งรถอัดขยะประเภทนี้ประกอบไปด้วยถังอัดขยะที่วางไว้ในจุดต่างๆรวม 4 จุด ประกอบไปด้วย คอนโดมิเนียมไอดีโอโมบี, ย่านอาร์ซีเอ, คอนโดมิเนียมศุภาลัย และวัดอุทัยธาราม โดยทั้ง 4 จุดจะมีเจ้าหน้าที่ไปจัดเก็บเดือนละครั้ง

สำหรับอัตราค่าบริการในการจัดเก็บขยะนั้น แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ในแบบแรกในกรณีที่เป็นครัวเรือนหรือบ้านพักทั่วไปจะคิดค่าบริการ 20 บาท/ครัวเรือน/เดือน ส่วนในแบบที่สองในกรณีอาคารห้องพักหรือคอนโดมิเนียมจะคิดค่าบริการโดยคำนวณจากห้องพักคือห้องละ 20 บาท/

ห้อง/เดือน อย่างไรก็ตาม พิเชษฐ์ อึ้งป่อง¹³ เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดชำนาญการ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตห้วยขวาง ระบุว่า ในกรณีของคอนโดมิเนียมส่วนใหญ่จะใช้วิธีคำนวณจากปริมาณขยะที่มากับในแต่ละครั้งโดยคิดอัตราตามที่สำนักงานเขตระบุไว้คือ ลิตรละ 1 บาท โดยวิธีการคำนวณนั้นจะใช้ถึงขนาด 200 ลิตรเป็นหลักในการตวงก่อนที่จะคำนวณออกมาเป็นอัตราค่าบริการ อย่างไรก็ตามค่าบริการในส่วนนี้นิติบุคคลของอาคารชุดจะเป็นคนจ่ายก่อนที่จะเรียกเก็บเอาจากผู้ที่พักอาศัยในภายหลัง

2.4.2 หลักการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

การจัดการขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครถูกกำหนดให้เป็นมาตรฐานไม่ต่างไปจากมหานครหลักทั่วโลกโดยมีการคัดแยกขยะและวิธีในการจัดการกับขยะมูลฝอยหลายวิธีตามขยะแต่ละประเภท โดยกรุงเทพมหานครได้ให้บริการจัดเก็บขนมูลฝอยแยกประเภท โดยมูลฝอยที่จัดเก็บได้ในแต่ละวันเป็นมูลฝอยที่เหลือจากการคัดแยกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิด ดังนี้¹⁴

2.4.2.1 มูลฝอยทั่วไป เป็นมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการต่างๆ ในการดำรงชีวิต เช่น เศษผ้า เศษสินค้า เศษวัตถุ กระจกพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร ฯลฯ มีการจัดเก็บทุกวันหรือวันเว้นวันตามประเภทของสถานที่หรือตามที่สำนักงานเขตกำหนด

2.4.2.2 มูลฝอยเศษอาหาร จัดเก็บทุกวันหรือตามที่สำนักงานเขตกำหนด

2.4.2.3 มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือมูลฝอยรีไซเคิล จัดเก็บเฉพาะวันอาทิตย์หรือตามที่สำนักงานเขตกำหนด

2.4.2.4 มูลฝอยอันตราย เป็นมูลฝอยที่ประกอบด้วย โลหะหนัก เช่น พรอทสังกะสี แคดเมียม ฯลฯ แต่มีความจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันเช่น หลอดไฟ แบตเตอรี่ กระจก สเปรย์ กระจกสี ถ่านไฟฉาย โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ จัดเก็บทุกวันที่ 1 และ 15 ของเดือน หรือตามที่สำนักงานเขตกำหนด

สำหรับปริมาณขยะแต่ละวันของกรุงเทพมหานครที่จัดเก็บและกำจัดมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2528 เป็นต้นมา โดยปี 2528 มีปริมาณขยะเฉลี่ย 3,260 ตัน/วัน ปี 2538 เฉลี่ย 6,634 ตัน/วัน ปี 2548 เฉลี่ย 8,496 ตัน/วัน และปี 2558 เฉลี่ย 10,167 ตัน/วัน ซึ่งจากการศึกษาขององค์ประกอบมูลฝอยของกรุงเทพมหานครปี 2554 - 2558 พบว่า เฉลี่ยร้อยละ 49.19 ของมูลฝอยทั้งหมดเป็นมูลฝอยอินทรีย์ที่สามารถแปรรูปทางชีวภาพ เช่น ทำปุ๋ย ไบโอดีท หรือใช้เป็น

¹³ พิเชษฐ์ อึ้งป่อง, สัมภาษณ์โดย ปริมาดา ฉลองชัยสิทธิ, 4 กรกฎาคม 2559.

¹⁴ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร, นโยบายของกรุงเทพมหานครเรื่องรณรงค์ขอความร่วมมือจากชาวกรุงเทพฯในการจัดการขยะ (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร, 2558).

อาหารสัตว์ เฉลี่ยร้อยละ 12.31 เป็นมูลฝอยประเภทรีไซเคิลได้ และเฉลี่ยร้อยละ 38.50 เป็นมูลฝอยที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือแปรรูปได้และต้องนำไปกำจัดต่อไป

2.4.3 วิธีการกำจัดขยะของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีการกำจัดขยะโดยเน้นวิธีการกำจัดตามองค์ประกอบขยะ ซึ่งผู้บริหารกรุงเทพมหานครมีนโยบายให้มีการนำเทคโนโลยีการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ สามารถแปรรูปขยะไปใช้ประโยชน์ได้ เพื่อกำจัดขยะส่วนที่เหลือจากการลดและแยกที่แหล่งกำเนิด ดังนี้

2.4.3.1 การกำจัดมูลฝอยทั่วไป ปริมาณมูลฝอยทั่วไปที่กรุงเทพมหานครจัดเก็บได้ในปี พ.ศ. 2558 เฉลี่ย 10,000 ตัน/วัน นำไปกำจัดด้วยเทคโนโลยีการหมักทำปุ๋ยและการฝังกลบ

(1) เทคโนโลยีการหมักทำปุ๋ย Compost เฉลี่ย 1,100 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 11 ของปริมาณมูลฝอยทั้งหมดที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช และขณะนี้อยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงงานหมักปุ๋ยอินทรีย์ขนาด 600 ตันต่อวันที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช ซึ่งคาดว่าจะเดินระบบได้ในเดือนมีนาคม 2559

(2) เทคโนโลยีฝังกลบ เฉลี่ย 8,900 ตัน/วัน หรือร้อยละ 89 ประกอบด้วย ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช ปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย 2,900 ตัน/วัน หรือร้อยละ 29 ฝังกลบที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, ศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม ปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย 3,600 ตัน/วัน หรือร้อยละ 36 ฝังกลบที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม, ศูนย์กำจัดมูลฝอยสายไหม ปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย 2,400 ตัน/วัน หรือร้อยละ 24 ฝังกลบที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

2.4.3.2 การกำจัดมูลฝอยอันตราย กรุงเทพมหานครให้บริการจัดเก็บขยะอันตรายจากบ้านเรือนประชาชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยขยะอันตรายที่สามารถจัดเก็บได้ในปี 2558 เท่ากับ 711 ตัน หรือ 1.95 ตันต่อวันแบ่งออกเป็นกลุ่มหลอดไฟ 302 ตัน (43%) กลุ่มแบตเตอรี่/ถ่านไฟฉาย 81 ตัน (11%) และกลุ่มกระป๋องสเปรย์/อื่นๆ 328 ตัน (46%) ซึ่งมูลฝอยอันตรายจะถูกเก็บขนและรวบรวมไว้ที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช ศูนย์กำจัดมูลฝอยสายไหม และศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม และจ้างบริษัทเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมนำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ

2.4.3.3 การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ กรุงเทพมหานครได้ว่าจ้าง บริษัทกรุงเทพธนาคม จำกัด ดำเนินการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีการเผาในเตาเผา ณ ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช และศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม โดยในปี 2558 มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเข้ากำจัดเฉลี่ย 34 ตัน/วัน จากจำนวนสถานพยาบาลที่ บริษัท กรุงเทพธนาคม จำกัด ให้บริการเฉลี่ย 2,430 แห่ง/เดือน

2.4.3.4 การกำจัดมูลฝอยจากการก่อสร้าง กรุงเทพมหานครสร้างโรงกำจัดและแปรรูปมูลฝอยจากการก่อสร้างขนาด 500 ตัน/วัน สำหรับกำจัดมูลฝอยที่เกิดจากการรื้อถอนอาคารสิ่งก่อสร้าง เช่น คอนกรีต เศษหิน เศษเหล็ก เป็นต้น ณ ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช

2.4.4 แผนการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครในอนาคต

2.4.4.1 เทคโนโลยีกำจัดมูลฝอยโดยระบบเตาเผา โดยโรงงานเตาเผามูลฝอยขนาด 300 ตัน/วัน ด้วยการให้เอกชนมาลงทุน (BOT) ที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม ปัจจุบันอยู่ระหว่างทดลองเดินระบบ

2.4.4.2 แผนก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะแบบ MBT หรือ กระบวนการกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกลชีวภาพขนาด 800 ตัน คือ

(1) CDM คือกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism : CDM) เป็นกลไกที่กำหนดขึ้นภายใต้พิธีสารเกียวโต เพื่อช่วยให้ประเทศอุตสาหกรรมที่มีพันธกรณีในการลดก๊าซเรือนกระจกสามารถบรรลุพันธกรณีได้ และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศกำลังพัฒนา

(2) CPR คือ กระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอยที่มีความเสถียรเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นเม็ดพลาสติก

(3) Compost คือ ปุ๋ยชีวภาพที่เหมาะสมกับพืช

(4) RDF คือ วัสดุที่นำไปเป็นเชื้อเพลิงทดแทนซึ่งสามารถให้ความร้อนสูงในการผลิตกระแสไฟฟ้าอื่น ๆ ที่จะได้จากกระบวนการบำบัดอีกก็คือ การแปรรูปพลาสติกให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง, เป็นส่วนผสมในการผลิตปูนซีเมนต์

ซึ่งวิธีการนี้สามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปของปุ๋ยหมัก เชื้อเพลิง และรีไซเคิล

2.4.5 แนวคิดในการหาทางออกของเกี่ยวกับขยะของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีความพยายามที่จะรีไซเคิลขยะให้ได้มากที่สุด ภายในกรอบแนวคิดที่ว่าในโลกนี้ไม่มีขยะ เพราะทุกอย่างสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้และขยะทุกชิ้นยังมีประโยชน์มีมูลค่า จึงมีแนวคิดที่จะแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการคัดแยกขยะเพื่อให้ง่ายต่อการนำขยะที่เกิดขึ้นไปรีไซเคิล โดยกรุงเทพมหานครได้อ้างถึงองค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO) ที่ให้ความหมายว่าขยะมูลฝอย คือ สิ่งของจากบ้านเรือนที่ประชาชนไม่ต้องการแล้วมีคนนำไปใช้ประโยชน์จนสุดท้ายนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้แล้วจึงถูกทิ้งให้กับรัฐนำไปกำจัด ในขณะที่กรุงเทพมหานครมองว่าขยะยังทิ้งสิ่งของมีค่า เช่น กระดาษ แก้ว โลหะ พลาสติก เศษอาหาร กิ่งไม้ ใบไม้ลงถัง หากมุ่งแต่กำจัดขยะโดยเฉพาะเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานครที่มีปริมาณขยะวันละ

ประมาณ 9,000 ตัน หรือ 3.2 ล้านตัน / ปี เป็นอันดับ 1 ของประเทศ จะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณที่ต้องใช้งบประมาณกว่า 4,000 ล้านบาทต่อปีในการจัดการขยะที่เกิดขึ้น ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงแสวงหาความร่วมมือในการช่วยกันจัดการกับขยะที่จะเกิดขึ้น โดยคัดแยกไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ซึ่งมีผู้เห็นประโยชน์จากขยะและหาวิธีการจัดการที่เหมาะสม ช่วยสร้างงานสร้างรายได้

ทั้งนี้กรุงเทพมหานครได้แบ่งประเภทของขยะในถังขยะของแต่ละบ้านที่พักอาศัยเป็นปริมาณโดยเทียบเป็นอัตราส่วนร้อยละออกมาได้ ซึ่งจะพบว่ามีอยู่ 4 ประเภทหลักๆ ดังนี้¹⁵

แผนภาพที่ 2 แสดงประเภทของขยะในครัวเรือน

2.4.5.1 จำนวน 50% เป็นขยะย่อยสลายได้ (ขยะอินทรีย์) เช่น เศษอาหาร กิ่งไม้ ใบไม้ ไม่ควรฝังกลบ เพราะการย่อยสลายในสภาพไร้ออกซิเจนทำให้เกิดก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกตัวสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ดังนั้นทางออกของขยะอินทรีย์อย่างง่ายสามารถทำได้เอง

¹⁵ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร, ทางออก “สดใส” ของสิ่งเหลือใช้ “ขยะ” (กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผนงาน สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร, 2558), 22.

ในที่พักอาศัย โดยขยะอินทรีย์อย่าง เศษผัก ผลไม้ เศษอาหาร กิ่งไม้ใบไม้ มีประโยชน์มากหากคัดแยก และนำมาจัดการด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้

(1) การทำน้ำหมักชีวภาพ โดยการนำ เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ 3 กก. กากน้ำตาล 1 กก. คลุกเคล้าให้เข้ากันตีใส่ลงถังพลาสติกปิดฝาเก็บไว้ในที่ร่ม 15 วัน จะได้นำชีวภาพ สามารถทำฮอร์โมนเร่งดอก เร่งใบ สารป้องกันแมลงศัตรูพืชได้ ช่วยลดการใช้สารเคมีและประหยัด ค่าใช้จ่าย

(2) ทำปุ๋ยใบไม้แห้ง ใบไม้แห้งใช้เป็นวัสดุตั้งต้นในการกำจัดเศษอาหาร เศษ ผัก ผลไม้ในบ้านได้ง่ายๆ โดยนำใบไม้แห้งใส่กระบะหรือถังที่มีรูระบายอากาศประมาณครึ่งถัง หลังจากนั้นเศษอาหารบนใบไม้แล้วคลุกเคล้าให้เศษอาหารกระจายตัวสามารถเติมเศษอาหารได้ทุกวัน เตรียมฝาปิดกันหนูและแมลงสาบ ใบไม้จะย่อยและยุบตัวภายใน 15 วัน เศษอาหารจะถูกย่อย สลายจนหมดไป หลังจากนั้น 60 วัน จะได้ปุ๋ยคุณภาพดีปลอดสารเคมีใส่ต้นไม้ได้

(3) นำไปเลี้ยงสัตว์ เศษอาหาร เปลือกผลไม้ คัดแยกไว้นำไปเลี้ยงปลา หมู เป็ด ไก่ เลี้ยงวัว ประหยัดค่าอาหารสำเร็จรูปและลดปัญหาจากขยะได้อีกทางหนึ่ง ปัจจุบันมีเกษตรกร มารับซื้อเศษอาหารถึงที่เพียงแค่แยกใส่ถังไว้เท่านั้น

2.4.5.2 จำนวน 30% เป็นวัสดุรีไซเคิล ได้แก่ แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก และ อื่นๆ เมื่อหมดหนทางรีไซเคิลแล้ว จึงคัดแยกตามประเภทเพื่อส่งรีไซเคิล นำไปแปรรูปเป็นสินค้ากลับมา ใช้ใหม่ ช่วยลดปริมาณขยะและเพิ่มรายได้ในกระเป๋าทันที

(1) แก้ว ในแต่ละปี แก้ว 28,000 ล้านใบ ถูกทิ้งเป็นขยะ แก้วเป็นขยะที่ไม่ย่อย สลายแต่สามารถรีไซเคิลใช้ใหม่ได้ หากไม่แตกเสียหายจะสามารถนำกลับเข้าสู่โรงงานเพื่อทำความสะอาดแล้วนำกลับมาใช้ซ้ำ (Resuse) อย่างน้อยได้ 30 ครั้ง หากบิ่น แตก ก็กลับเข้าสู่โรงงานหลอมมา ใช้ใหม่ได้ โดย 100% ขวดแก้วที่ขายได้ราคาดี คือขวดแก้วใส ขวดแก้วสีชาและสีเขียว

(2) กระดาษ ควรแยกกระดาษออกจากขยะทั่วไป เพราะถ้าเปื้อนหรือเปียกน้ำ เปื่อยยุ่ยจะมีปัญหาในการรีไซเคิล กระดาษสามารถรีไซเคิลได้ทั้งหมด ยกเว้นกระดาษทิชชู กระดาษเคลือบพลาสติก

(3) กล่องนม กล่องเครื่องดื่มยูเอชที ประกอบด้วย กระดาษ 75% พลาสติกโพลีเอทิลีน 20% และอลูมิเนียมฟอยล์ 5% จะนำไปรีไซเคิลเป็นกระดาษ (แยกเยื่อกระดาษออก) และ แผ่นกรีนบอร์ด ทำโต๊ะนักเรียนหรือร่วมโครงการหลังคาเขียว

(4) โลหะ เป็นส่วนประกอบสิ่งของจำนวนมากในบ้านมีหลายประเภท เช่น เหล็ก รีไซเคิลได้ 100% เช่น กระจังรถยนต์บางชนิด กระจังบรรจุอาหาร รีไซเคิลแล้วนำไปผลิต

เป็นชิ้นส่วนจักรยาน รถยนต์ ตู้เย็น คลิปหนีบกระดาษ หรือเป็นกระป๋องใบใหม่ได้อีกหลายครั้ง ฝาเกลียวขวด ตะปู เหล็กเส้น ลวดสลิง เหล็กหล่อ เหล็กเครื่อง

(5) อลูมิเนียม เช่น หม้อ กะละมัง กระทะ ลูกสูบใหญ่ ฝาเบรก ล้อแม็กซ์ กระป๋องน้ำอัดลม-เบียร์ ท่วงเปิดกระป๋องตัวกระป๋อง และอลูมิเนียมทุกชนิด สามารถขายเป็นรายได้ หรือส่งบริจาคทำขาเทียมได้บุญอีกต่างหาก

(6) โลหะอื่นๆ เช่น สแตนเลส ทองเหลือง หม้อน้ำ ตะกั่วอ่อน / แข็ง ขายได้เช่นกัน

(7) พลาสติก ตามหลักสากลจะแยกประเภทตามหมายเลขรหัสของพลาสติก ถ้าหากเราทำความรู้จักพลาสติกบางประเภท ที่ซาเล้งไม่ค่อยรับซื้อแล้ว รวบรวมให้ได้จำนวนมากๆ ส่งให้ร้านใหญ่ก็จะเป็นการช่วยนำพลาสติกเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล แบ่งแยกประเภทได้หลากหลาย

2.4.5.3 จำนวน 17% เป็นขยะทั่วไปที่รีไซเคิลไม่ได้ หมายถึง ขยะที่เหลือหลังคัดแยกรีไซเคิลและเศษอาหาร กิ่งไม้ใบไม้ ออกแล้ว เช่น ถูพลาสติกเปื้อนแกง ถูพลาสติก เศษหนัง โฟม กระดาษ ที่เปราะเปื้อนเปียกชื้นใช้ไม่ได้แล้ว ขยะเหล่านี้ยังมีประโยชน์สามารถนำกลับไปใช้ใหม่ได้ เช่น นำไปทำพลังงานความร้อนไปผลิตกระแสไฟฟ้าอันเป็นแห่งเป็นเชื้อเพลิงหรือแยกเฉพะพลาสติกไปผลิตน้ำมัน ส่วนที่ทำเชื้อเพลิงไม่ได้ เช่น เซรามิก กระเบื้องแตก ก็สามารถแยกถมที่ หรือเป็นส่วนผสมของสตรีทเฟอร์นิเจอร์ ถนน ทางเดินต่างๆ ได้

2.4.5.4 จำนวน 3% ขยะอันตรายและขยะพิษ เช่น ซากถ่านไฟฉาย ซากแบตเตอรี่ ซากหลอดฟลูออเรสเซนต์ กระป๋องยาฆ่าแมลง เครื่องสำอางหมดอายุ หากมีการทิ้งร่วมกับขยะทั่วไปก็จะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือปริมาณโลหะหนัก เช่น พวงปรอท แคดเมียม ตะกั่วที่รั่วไหลจะส่งผลเสียต่อระบบนิเวศน์ในดิน และสารอินทรีย์ในขยะ น้ำจากขยะจะไหลซึมลงสู่ใต้ดิน ในที่สุดก็ไปปนเปื้อนกับน้ำใต้ดินเกิดปัญหาต่อสุขภาพ อนามัย

2.4.6 แนวทางการรีไซเคิลขยะของกรุงเทพมหานคร

2.4.6.1 รีไซเคิลจากที่พักอาศัย 9 ใน 10 ของคนกรุงเทพฯ มีรูปแบบการทิ้งขยะแบบรวมถัง ดังนั้นหากมีจุดรีไซเคิลตั้งแต่หน้าบ้านจะเป็นการเริ่มต้นการคัดแยกขยะที่ดี

2.4.6.2 ค้นหาวิธีการว่าอะไรที่สามารถรีไซเคิล คือ ในแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ก็จะมีวัสดุที่แตกต่างกันแต่ส่วนใหญ่แยกเป็นโลหะ แก้ว พลาสติก และกระดาษ

2.4.6.3 การแยกประเภทขยะ ควรหาสถานที่ที่สะดวกในการเก็บให้แน่ใจว่าทุกคนในบ้านพักอาศัยรู้ว่าวัสดุอะไรที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลก่อนที่จะทิ้งขยะ

2.4.6.4 หาวนเวลาจัดการกับวัสดุรีไซเคิล ในบางชุมชนอาจมีการนัดกันจัดกิจกรรมตลาดนัดรีไซเคิล หรือธนาคารวัสดุรีไซเคิล หรือวันที่มีการจัดกิจกรรมรีไซเคิลของแต่ละเขต พื้นที่ นัดกันรวมกลุ่มแล้วนัดให้ร้านรับซื้อมารับซื้ออาจจะเดือนละ 1 ครั้ง หรือหากมีวัสดุรีไซเคิลมาก อาจนัดเป็นสัปดาห์ละครั้ง วัสดุรีไซเคิลเหล่านั้นจะถูกส่งไปเข้าสู่กระบวนการ Reuse และ Recycle ใหม่ได้

จากแนวทางการกำจัดขยะของกรุงเทพมหานครเห็นได้ว่าเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะการคัดแยกขยะเพื่อการกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อย่างไรก็ตามผู้ศึกษามองว่าแนวทางดังกล่าวยังขาดความต่อเนื่องและขาดการหาความร่วมมือจากประชาชนให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม การใช้แนวทางการร่วมมือในเชิงรัฐศาสตร์จึงมีความจำเป็นที่จะนำมาปรับใช้เพื่อให้ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครและประชาชนเกิดขึ้นได้ และนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน

2.5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นันทกา นพเจริญกุล วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในโครงการธนาคารขยะ : ศึกษากรณีชุมชนเครือข่ายโครงการธนาคารขยะ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” ศึกษาพบว่า ปัญหาขยะของกรุงเทพฯกำลังทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศในทุกๆด้าน ทำให้เกิดปัญหาการอพยพเข้ามาของประชากรในทุกๆ ปี เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติในพื้นที่ต่างจังหวัด กลายเป็นปัญหาลูกโซ่ของเมืองใหญ่ตามมาเนื่องมาจากปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากร และหนึ่งในปัญหานั้นคือปัญหาขยะมูลฝอยที่นับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปกติแล้วขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่ย่อยสลายได้ง่าย แต่เมื่อประชากรและความเจริญในกรุงเทพฯเพิ่มมากขึ้น ขยะมูลฝอยจึงเป็นปัญหาสำคัญทั้งในเรื่องของปริมาณขยะ และวิธีการกำจัดที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดความต้องการจากการร่วมคิด วางแผน และดำเนินการ รวมทั้งการติดตามผล ทำให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหา และพร้อมที่จะตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาขยะในชุมชนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

นิตยา โพธิ์นอก วิจัยเรื่อง “นโยบายรัฐกับการจัดการของเสียอันตราย กรณีศึกษาโรงงานแบตเตอรี่ยานยนต์ขนาดกลางและขนาดเล็กในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ศึกษาพบว่า เครื่องมือทางนโยบายสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นการบังคับและควบคุมในรูปแบบของกฎหมาย ซึ่งมีหลายฉบับ และมีความครอบคลุมเพียงพอตามหลักการจัดการของเสียในโรงงาน ตลอดจนมี

หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง แต่มีปัญหาในทางปฏิบัติอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ และโรงงานส่วนการจูงใจที่พบ คือ การอุดหนุน ค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษ และค่าธรรมเนียมการปลดปล่อยมลพิษ ซึ่งโรงงานแบตเตอรี่ยานยนต์ขนาดกลาง และขนาดเล็กไม่ทราบว่าภาครัฐมีการดำเนินการอุดหนุน ขณะที่ค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษและค่าธรรมเนียมการปลดปล่อยมลพิษซึ่งถือเป็นการจูงใจทางลบนั้นมีผลต่อการดำเนินการจัดการของเสียอันตรายของโรงงานแบตเตอรี่ยานยนต์ที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมากกว่าโรงงานที่ตั้งอยู่นอกนิคมอุตสาหกรรม ส่วนการสนับสนุนที่พบ ได้แก่ ระบบมาตรฐานจัดการสิ่งแวดล้อม การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และการให้รางวัลนั้น โรงงานส่วนใหญ่ทราบเกี่ยวกับระบบมาตรฐานและการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ แต่การสนับสนุนดังกล่าวมีผลต่อการจัดการของเสียอันตรายของโรงงานได้เพียงเล็กน้อยเนื่องจากไม่มีความเฉพาะเจาะจงในโรงงานแบตเตอรี่ จึงไม่ส่งผลให้โรงงานแบตเตอรี่ยานยนต์มีการจัดการของเสียอันตรายด้วยมาตรการนี้มากนัก ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การใช้เครื่องทางนโยบายของรัฐในการจัดการของเสียมีความครอบคลุมทุกมาตรการ แต่ยังคงขาดความเชื่อมโยงและความเฉพาะเจาะจงเพียงพอที่จะส่งผลให้โรงงานแบตเตอรี่ยานยนต์ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีการจัดการของเสียอันตรายอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการ ได้แก่ สถานที่ตั้ง ศักยภาพ จิตสำนึกของโรงงาน ค่าใช้จ่ายในกาจัดการของเสียอันตราย ความเชี่ยวชาญ และการติดตามตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ฯลฯ

อรรถพล ธรรมสารโสภณ วิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการขยะ : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี” ศึกษาพบว่า ภาคเอกชนสามารถร่วมมือกับรัฐในการจัดการขยะทุกขั้นตอน แต่ในทางปฏิบัติในขั้นตอนการจัดเก็บขยะจากแหล่งกำเนิด ชุมชนและบ้านเรือนประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการดำเนินการ ปัจจุบันนี้ภาคเอกชนเข้าร่วมงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์กลางกำจัดขยะของจังหวัดนนทบุรี ในการกำจัดขยะด้วยวิธีการฝังกลบ ในอนาคตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีโครงการสร้างเตาเผาขยะเพื่อกำจัดขยะและผลิตพลังงานไฟฟ้าซึ่งรูปแบบความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนที่เหมาะสมคือการทำสัมปทานแบบ BOT (Build-Operate-Transfer) ในโครงการดังกล่าว

ชิตชัย บุญพิทักษ์ วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี” พบว่า บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีความรู้การจัดการขยะในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 59.1 มีทัศนคติการจัดการขยะในระดับดี คิดเป็น ร้อยละ 79.8 และมีพฤติกรรมการจัดการขยะในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.9 โดย พบว่า บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีเพศและประสบการณ์การจัดการขยะที่ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.001 ตามลำดับ สำหรับ

บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งงาน อายุ และระดับการศึกษาสูงสุดที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้ การจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเป็นความสัมพันธ์ทางตรงข้ามในระดับต่ำ และความรู้ การจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติการจัดการขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 โดยเป็นความสัมพันธ์ทางเดียวกัน ในระดับปานกลาง แต่ทัศนคติการจัดการขยะไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากผลการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะ ของบุคลากรดังกล่าว สามารถนำไปเป็นข้อมูลและแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี เพื่อให้สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ร้อยโทจิรวัดน์ พูลทรัพย์ วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการจัดการขยะของผู้พักอาศัยในอาคารที่พักข้าราชการกรมพลธิการทหารบก” พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยรวมอยู่ในระดับดี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมการจัดการขยะโดยรวมอยู่ในระดับดี นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพผู้พักอาศัย ระยะเวลาที่พักอาศัยในบ้านพัก และรายได้ครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะบางด้าน หรือทุกด้าน (ด้านการลดการเกิดขยะ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ด้านการคัดแยกขยะ ด้านการรวบรวมและกำจัดขยะ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้งปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ และปัจจัยด้านความเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กรรณิการ์ ชูจันทร์ วิจัยเรื่อง “การศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านการเก็บขนขยะมูลฝอย และด้านการแปลงรูปและการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

วิชัย เกียรติสามิภักดิ์ วิจัยเรื่อง “ความเข้มแข็งของชุมชนในการกำจัดขยะมูลฝอยกับการจัดการภาครัฐกรณีศึกษา ชุมชนตลาดไท เทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี” พบว่า เทศบาลเมืองท่าโขลงใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการจัดการขยะ ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม ส่วนความเข้มแข็งของชุมชนตลาดไท เกิดจากการมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการขยะและนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนตลาดไท

นายอรรค์ เรืองโสภณ และคณะ ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา อบต.ไร่ส้ม จ.เพชรบุรี” พบว่า ชุมชนมีความพึงพอใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยระดับมากกว่าร้อยละ 80 ในภาพรวม คือ การมี จิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย 4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกใช้ เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พิศิพร ทศนา ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก” พบว่า เทศบาลเมืองท่าโขลงใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการจัดการขยะ ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม ส่วนความเข้มแข็งของชุมชนตลาดไท เกิดจากการมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการขยะและนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนตลาดไท ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก จำแนกคุณลักษณะของประชากร พบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาในการอยู่อาศัย อยู่ในชุมชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกไม่ แตกต่างกัน

ปภาวรินทร์ นาจำปา ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อยผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบล

ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

บุญจง ขาวสิทธิวิงษ์ ศึกษาเรื่องความรู้ “มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา” พบว่า 1. ลักษณะบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.ทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับมูลฝอยชุมชนที่ดี จะมีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนเชิงปฏิบัติต่ำ 4. ความยินดีในการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีความยินดีในการมีส่วนร่วมสูงจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนเชิงปฏิบัติต่ำ 5. ความยินดีในการมีส่วนร่วมเมื่อมีปัจจัยสนับสนุนในเชิงบริบทของชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ การมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าหากกลุ่ม ตัวอย่างมีความยินดีในการมีส่วนร่วมเมื่อมีปัจจัยสนับสนุนในเชิงบริบทของชุมชนสูงจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนเชิงปฏิบัติ

เอกนรินทร์ กลิ่นหอม ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทน์จ้าว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ผู้ที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้ที่แตกต่างกัน ส่วนเพศและรายได้ที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ พบว่า ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

จากแนวคิดและทฤษฎีตั้งที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้นำเสนอกรอบแนวคิดโดยใช้แนวคิดด้านพฤติกรรมมนุษย์ พฤติกรรมจัดการขยะของมนุษย์ และแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ โดยให้ความสำคัญกับพฤติกรรมมนุษย์ในการจัดการขยะ ในการนำมาเป็นประเด็นเพื่อกำหนดแนวทางและพฤติกรรมกรรการกำจัดขยะที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงนโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือของกรุงเทพมหานครที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันและโครงการความร่วมมือ

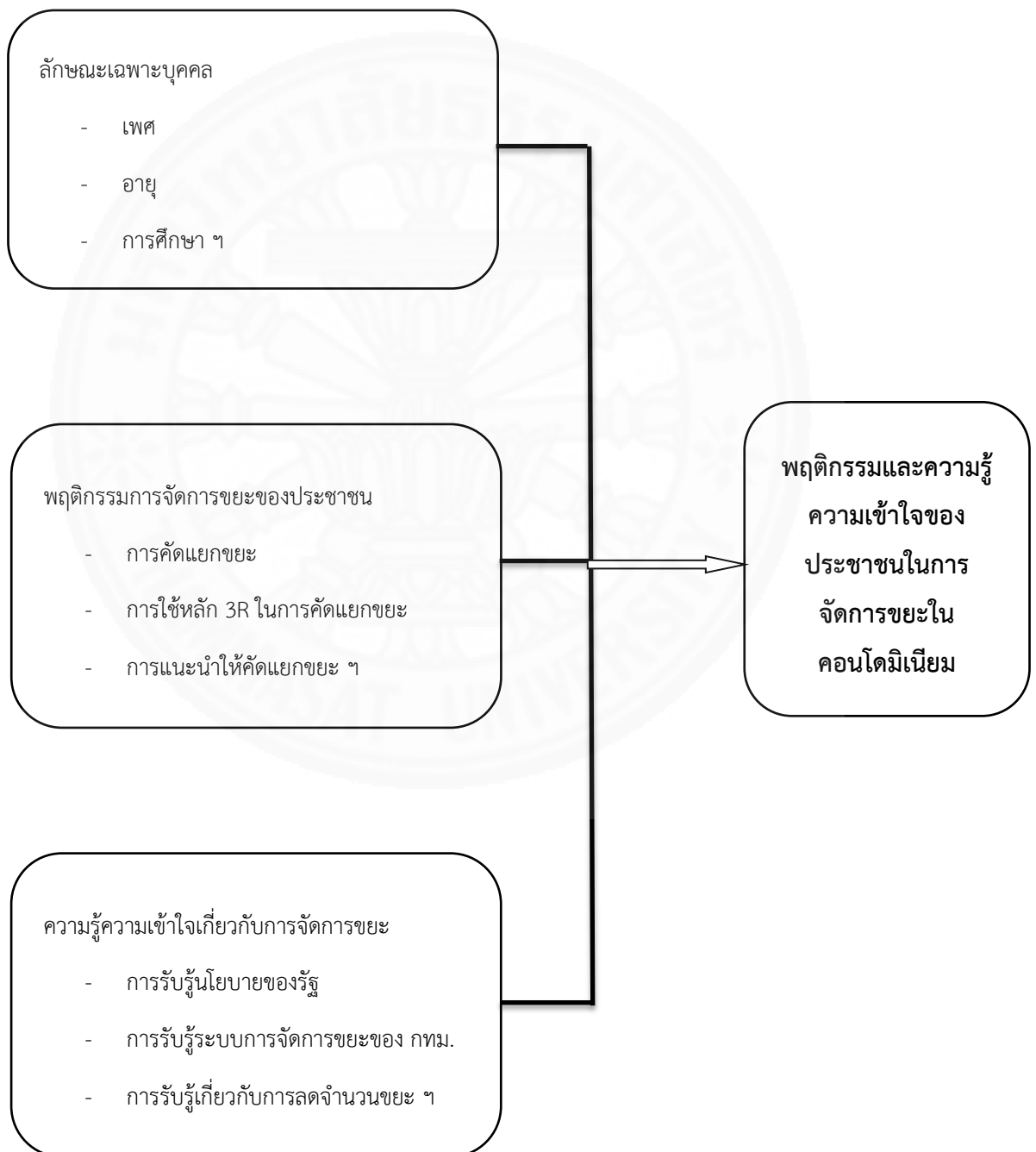
ของสำนักงานเขตห้วยขวาง แนวทางการจัดเก็บขยะของเขตห้วยขวาง ร่วมกับหลักการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจนของความร่วมมือระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานกับประชาชนให้มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามแผนภาพที่นำเสนอได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการศึกษา

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางความร่วมมือระหว่างประชาชนกับกรุงเทพมหานครในการจัดการปัญหาขยะในคอนโดมิเนียม กรณีศึกษาเขตห้วยขวาง” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมในวงกว้างโดยจะนำข้อมูลที่ได้รับซึ่งเป็นข้อมูลตัวเลขมาวิเคราะห์ในเชิงสถิติและการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางความร่วมมือที่ประชาชนพึงกระทำได้ต่อการจัดการปัญหาขยะและความร่วมมือกับภาครัฐ ก่อนที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปวิเคราะห์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์และผลที่ได้รับจากการวิจัย โดยมีรายละเอียดของการศึกษาวิจัยตามหัวข้อดังนี้

- 3.1 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
- 3.2 ขอบเขตพื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 ข้อจำกัดการวิจัย

3.1 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้องค์ความรู้จากทฤษฎีที่ได้นำเสนอมาก่อนหน้านี้ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดในเชิงปริมาณ เพื่อนำไปหาข้อเท็จจริงและข้อสรุปก่อนการอภิปรายผลเพื่อให้การศึกษามีความครอบคลุมและสมบูรณ์ โดยการออกแบบการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมและการรับรู้ของประชาชนในการจัดการปัญหาขยะในคอนโดมิเนียมในพื้นที่เขตห้วยขวาง โดยการใช้แบบสอบถามของกลุ่มประชากรรวม 3 กลุ่ม คือกลุ่มประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียม กลุ่มเจ้าหน้าที่นิติบุคคลอาคารชุด และกลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการรักษาความสะอาดของสำนักงานเขตห้วยขวาง

3.2 ขอบเขตพื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ประชากร ประกอบไปด้วย

3.2.1.1 ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียม โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกคอนโดมิเนียมจำนวน 4 แห่ง ที่แม้ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันแต่ก็มีความแตกต่างกันในด้านของความนิยมของกลุ่มคนเมือง ราคาของห้องพัก จำนวนคนที่เข้าพักอาศัย และระบบการจัดการขยะ ประกอบไปด้วย คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นหรือลุมพินีวิลล์ ศูนย์วัฒนธรรมฯ, คอนโดมิเนียมไอดีโอโมบี พระราม 9, คอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาภิเษก, และคอนโดมิเนียมริทิมรัชดา ซึ่งรายละเอียดจะได้กล่าวไว้ในบทต่อไป

3.2.1.2 เจ้าหน้าที่นิติบุคคลอาคารชุด ประกอบไปด้วย คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็น จำนวน 50 คน คอนโดมิเนียมริทิม จำนวน 45 คน คอนโดมิเนียมไลฟ์จำนวน 40 คน และคอนโดมิเนียมไอดีโอโมบี จำนวน 42 คน

3.2.1.3 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตห้วยขวาง จำนวน 200 คน

ทั้งนี้จากข้อมูลของสำนักงานเขตห้วยขวางพบว่าแต่ละอาคารยังมีผู้ที่พักอาศัยไม่เต็มจำนวน โดยเฉลี่ยแล้วจะมีคนพักอาศัยประมาณ 400-500 คนต่อหนึ่งอาคาร จึงคาดได้ว่าจะมีจำนวนประชากรทั้งหมดรวมเจ้าหน้าที่นิติบุคคลอาคารชุดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บขยะของเขตห้วยขวางประมาณ 2,000 คนในสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โยยามาเน่จะพบว่า

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โยยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{2,000}{1 + 300(0.05)^2}$$

$$n = 333$$

โดย n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ต้องใช้

N = จำนวนรวมของขนาดประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (ในการศึกษากำหนดให้เท่ากับ 0.05)

จากการคำนวณแล้วจะได้ขนาดกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 333 คนจากประชากรทั้งหมดประมาณ 2,000 คน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้วแบ่งออกเป็น ประชาชนที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียม 4 แห่งๆละ 75 คน รวมจำนวน 300 คน เจ้าหน้าที่ประจำนิติบุคคลของคอนโดมิเนียม 4 แห่งๆละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในพื้นที่ จำนวน 13 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

3.3.1.1 การสร้างแบบสอบถามตามแนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้คำถามครอบคลุมตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

3.3.1.2 กำหนดแนวทางด้านเนื้อหา และสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัย

3.3.1.3 แบบสอบถามที่สร้างเสร็จนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น เพื่อให้มีความสมบูรณ์เที่ยงตรงมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด ก่อนที่จะนำไปใช้กับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้

ใช้การสุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS for window) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามปลายปิด (Closed Ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Opened Ended Questions) แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการพักอาศัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ โดยแบ่งออกเป็น

4.1 ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร

4.2 ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิธีการสร้างสเกลโดยแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับชั้น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีมาตรวัดจากการให้ค่าคะแนน ดังนี้

ระดับความพึงพอใจและความร่วมมือ/น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1
ระดับความพึงพอใจและความร่วมมือ/น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2
ระดับความพึงพอใจและความร่วมมือ/ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3
ระดับความพึงพอใจและความร่วมมือ/มาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4
ระดับความพึงพอใจและความร่วมมือ/มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	5

จากนั้นทำการวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น โดยมีเกณฑ์การประเมินผลจากความคิดเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาวิจัยได้แบ่งเกณฑ์การประเมินผลออกเป็น 5 เกณฑ์ โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วง}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

คะแนน	เกณฑ์การประเมินผล
4.21-5.00	ระดับความพึงพอใจ/ความร่วมมือ/มากที่สุด
3.41-4.20	ระดับความพึงพอใจ/ความร่วมมือ/มาก
2.61-3.40	ระดับความพึงพอใจ/ความร่วมมือ/ปานกลาง
1.81-2.60	ระดับความพึงพอใจ/ความร่วมมือ/น้อย
1.00-1.80	ระดับความพึงพอใจ/ความร่วมมือ/น้อยที่สุด

ส่วนที่ 6 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การวิเคราะห์หาความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Test of Reliability) โดยหาค่าคอนบักแอลฟา

Cronbach's alpha

$$\alpha = \frac{k \text{ Covariance} / \text{Variance}}{1+(k-1) \text{ Covariance} / \text{Variance}}$$

โดยที่	k	แทน	จำนวนคำถาม
	Covariance	แทน	ค่าเฉลี่ยแปรปรวนร่วมระหว่างคำถามต่างๆ
	Variance	แทน	ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนของคำถาม

โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha Coefficient) ค่า α ที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ซึ่งค่าที่ได้ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง นำแบบสอบถามทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีค่าความเชื่อมั่นดังนี้

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .898

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .899

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .902 รวมทั้งฉบับเท่ากับ .907

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บข้อมูลจากทั้ง ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยในส่วนของข้อมูลปฐมภูมินั้นเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิเป็นการนำข้อมูลจากกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตห้วยขวาง รวมทั้งชุมชนในพื้นที่มาใช้ในการวิจัย โดยมีการจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 การจัดทำข้อมูล

3.4.1.1 การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.4.1.2 การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า

3.4.1.3 การประมวลผลข้อมูล (Processing) ข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาทำการบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำการประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ ซึ่งใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Sciences หรือ SPSS)

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยแจกแจงความถี่แสดงผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายถึงลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารของกลุ่มตัวอย่าง

3.4.2.2 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

(1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการพักอาศัยในอาคาร กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือ T-test / F- Test

(2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการจัดการขยะ การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร และความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือ Pearson Product Moment Correlation Coefficient

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง $-1 < r < 1$

(1) ค่า r เป็น $-$ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม

(2) ค่า r เป็น $+$ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่มด้วย แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม

(3) ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก

(4) ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก

(5) ถ้า r มีค่าเท่ากับ 0 หมายถึง X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน

เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์ ระดับความสัมพันธ์กำหนด (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2544: 316) ดังนี้

มีค่าระหว่าง 0.80-1.00	หมายถึง	มีระดับความสัมพันธ์สูงมาก
มีค่าระหว่าง 0.60-0.801	หมายถึง	มีระดับความสัมพันธ์สูง
มีค่าระหว่าง 0.40-0.60	หมายถึง	มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง
มีค่าระหว่าง 0.20-0.40	หมายถึง	มีระดับความสัมพันธ์น้อย
มีค่าระหว่าง 0.00-0.20	หมายถึง	มีระดับความสัมพันธ์น้อยมาก

3.5 ข้อจำกัดของงานวิจัย (Limitations of Research)

3.5.1 เป็นการวิจัยเฉพาะในพื้นที่สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เท่านั้น ไม่สามารถวัดผลในพื้นที่ต่างจังหวัดได้

3.5.2 การวิจัยมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาและงบประมาณในการวิจัย

บทที่ 4

การจัดการขยะของคอนโดมิเนียมที่ศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจากคอนโดมิเนียมรวม 4 แห่งที่อยู่ในเขตห้วยขวาง ประกอบด้วย คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นหรือลุมพินีวิลล์ ศูนย์วัฒนธรรมฯ, คอนโดมิเนียมไอดิโอโมบิพระราม 9, คอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาภิเษก, และคอนโดมิเนียมริทิมรัชดา ทั้งนี้เนื่องจากคอนโดมิเนียมทั้ง 4 แห่งแม้จะอยู่ในลักษณะของชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันและอยู่บนแนวรถไฟฟ้าพ้ามหานคร หรือ เอ็มอาร์ที แต่ก็มี ความแตกต่างในด้านของราคาที่พัก จำนวนผู้เข้าพัก และระบบการจัดการขยะ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

4.1 สภาพทั่วไปของคอนโดมิเนียมที่ศึกษา

4.1.1 คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นหรือลุมพินีศูนย์วัฒนธรรมฯ จัดอยู่ในคอนโดมิเนียมที่พักอาศัยขนาดใหญ่มีห้องพักมากที่สุดในจำนวนคอนโดมิเนียมทั้งหมดและมีราคาขายที่ถูกกว่าในจำนวนทั้ง 4 แห่งที่ยกเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นอาคารชุดพักอาศัยจำนวน 1 อาคาร 2 ทาวเวอร์ สูง 24 ชั้น มีจำนวนห้องชุดพักอาศัยรวมประมาณ 1,540 ยูนิต และร้านค้า 4 ยูนิต บนเนื้อที่ประมาณ 9 ไร่เศษ มีพื้นที่ส่วนกลางอยู่ที่ชั้น G ประกอบไปด้วย สำนักงานนิติบุคคล, โถงรับรอง, ห้องเครื่อง, ห้องสมุด, ห้องอเนกประสงค์, สวนรวมใจ, ลานกีฬาอเนกประสงค์, ร้านค้า และที่จอดรถ นอกจากนี้ยังมีสระว่ายน้ำที่ตั้งอยู่บนชั้น 6 ของอาคารด้วย ทั้งนี้คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นถือได้ว่ามีจำนวนคนพักอาศัยจำนวนมากคล้ายชุมชนขนาดใหญ่ โดยมีคนเข้าพักอาศัยมากกว่า 700 ยูนิต แต่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นจำนวนมากในอนาคต ทั้งนี้เหตุที่ผู้เข้าพักอาศัยน้อยเนื่องจากเป็นคอนโดมิเนียมที่สร้างขึ้นใหม่และประชาชนกำลังรอการย้ายเข้า

4.1.2 คอนโดมิเนียมไอดิโอโมบิพระราม 9 เป็นคอนโดมิเนียมที่มีราคาสูงที่สุดในกลุ่มคอนโดมิเนียม 4 ที่ยกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องมาจากทำเลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความสะดวกใกล้สถานีรถไฟฟ้าเอ็มอาร์ที มีพื้นที่โครงการโดยประมาณ 3-2-85 ไร่ ต้วอาคารสูง 28 ชั้น จำนวน 705 ยูนิต สร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2557 มีสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางของโครงการ ประกอบด้วย ฟิตเนส, สระว่ายน้ำ, CCTV, สวนหย่อม และห้องสมุด โดยผู้เข้าพักอาศัยส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจที่มีรายได้สูงและชาวต่างชาติ ส่วนหนึ่งมีนักลงนี้ซื้อไว้เพื่อเกร็งกำไรหรือเปิดให้เช่า ปัจจุบันมีผู้ที่เข้าพักอาศัยประมาณ 300-400 ยูนิต

4.1.3 คอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาภิเษก เป็นคอนโดมิเนียมที่สร้างแล้วเสร็จในปี 2014 ลักษณะอาคารเป็นอาคารสูง 1 อาคาร จำนวน 35 ชั้น รวมทั้งหมด 837 ยูนิต สร้างอยู่บนเนื้อที่ 5-2-0 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางประกอบด้วย ลิฟท์ ที่จอดรถ การรักษาความปลอดภัย 24 ชั่วโมง กล้องวงจรปิด สระว่ายน้ำ ฟิตเนส สวนหย่อมและพื้นที่จัดบาร์บีคิวปาร์ตี้ รวมถึงร้านค้าในโครงการ คอนโดมิเนียมแห่งนี้แม้จะมีราคาสูงเมื่อเปรียบเทียบกับคอนโดมิเนียมในพื้นที่อื่นแต่หากเปรียบเทียบกับคอนโดมิเนียมในพื้นที่เดียวกันถือว่าอยู่ในระดับราคาปานกลางถึงสูงเท่านั้นซึ่งอยู่กับขนาดของห้องชุดและการตกแต่ง โดยมิผู้ที่เข้าพักอาศัยในปัจจุบันประมาณ 400-500 ยูนิต ผู้ที่เข้าพักส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงานและส่วนหนึ่งเป็นผู้เช่าพักอาศัยเนื่องจากอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวกและอยู่ในย่านที่มีสำนักงานบริษัทห้างร้านต่างๆ

4.1.4 คอนโดมิเนียมริทิมรัชดา เป็นคอนโดมิเนียมที่มีจำนวนตึก 2 อาคาร แบ่งออกเป็นอาคารแรก 37 และอาคารที่สอง 32 ชั้น รวมทั้งหมด 881 ยูนิต รองรับที่จอดรถทั้งหมด 5 3 0 คัน สร้างอยู่บนเนื้อที่ 6-3-79 ไร่ มีการบริการส่วนกลางประกอบไปด้วย สระว่ายน้ำ, ฟิตเนส, ชาวน่า, เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย, ประตู Key Card, สวนหย่อม และ กล้องวงจรปิด สำหรับคอนโดมิเนียมแห่งนี้ถูกออกแบบและสร้างขึ้นมาเพื่อกลุ่มคนสมัยใหม่ที่นิยมความสะดวกสบายในการคมนาคมถูกจัดสร้างอยู่ริมถนนใหญ่และใกล้สถานีเอ็มอาร์ทีจึงมีราคาที่สูงและมีผู้พักอาศัยที่อยู่ในวัยทำงานและชาวต่างชาติบางส่วน นอกจากนี้ยังเป็นคอนโดมิเนียมที่มีนักลงทุนซื้อไว้เกร็งกำไรและเปิดให้เช่าด้วยซึ่งปัจจุบันมีผู้เช่าพักอาศัยประมาณ 400 ยูนิต

4.2 การจัดการขยะของคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

ถึงแม้ว่าคอนโดมิเนียมแต่ละแห่งจะมีการจัดการขยะที่ใกล้เคียงกัน แต่เนื่องจากระบบการจัดการขยะยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ในบางประเด็นดังนั้นผู้วิจัยสามารถชี้ให้เห็นถึงระบบการจัดการขยะของแต่ละคอนโดมิเนียมได้ดังต่อไปนี้

4.2.1 คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นหรือลุมพินีศูนย์วัฒนธรรมฯ เนื่องจากคอนโดมิเนียมแห่งนี้มีลักษณะเป็นชุมชนขนาดใหญ่จึงมีระบบการจัดการขยะที่เป็นระบบ โดยระบบการจัดการขยะนั้นจะแบ่งออกเป็นชั้นในแต่ละชั้นของอาคารจะมีการวางถังขยะไว้ให้ โดยมีถังขยะแบบแยกประเภทรวม 3 ประเภท ประกอบด้วย ถังขยะสีเขียว คือ ถังขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร กิ่งไม้ ใบไม้ ผัก และขยะอีกมากมายที่สามารถย่อยสลายได้, ถังขยะเหลือง คือ ถังขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ เช่น กระดาษ ขวดน้ำ แก้วน้ำ เศษเหล็ก และถังขยะสีน้ำเงิน คือ ถังขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้ เช่น โฟม ถูขนอม พลาสติก นอกจากนี้นิติบุคคลยังขอความร่วมมือผู้พักอาศัยคัดแยกขยะอันตรายออกไว้

ต่างหาก แต่เนื่องจากขยะประเภทนี้มีจำนวนน้อยจึงโดยให้ใส่ถุงที่มีดขีดแล้วให้วางไว้บริเวณจุดทิ้งขยะอันตรายที่อยู่บริเวณชั้นล่างของอาคารเพื่อการกำจัดที่ง่ายขึ้น

ทั้งนี้เมื่อขยะถูกนำมาทิ้งในถังขยะแล้วในแต่ละวันจะมีแม่บ้านเป็นผู้รวบรวมนำขยะลงมาพักไว้ที่ห้องเก็บขยะเพื่อคัดแยกขยะอีกครั้งก่อนที่สำนักงานเขตห้วยขวางจะนำรถขยะมาขนไปทำลายตามขั้นตอน โดยนิติบุคคลได้มีโครงการนำขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ไปขายเพื่อนำเงินที่ได้เป็นค่าจ้างแม่บ้านและสนับสนุนงบประมาณส่วนกลางของคอนโดมิเนียม วิธีการนี้นิติบุคคลเชื่อว่าจะทำให้ประชาชนผู้พักอาศัยในคอนโดมิเนียมมีการคัดแยกขยะมากขึ้น เพราะเงินที่ได้จากการคัดแยกขยะแล้วเอาไปจำหน่ายนั้นย้อนกลับเข้ามาอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนของตนเองและโครงการนี้ก็ยังมีผลสอดคล้องกับนโยบายจัดการขยะของกรุงเทพมหานครด้วย โดยถือเป็นการประสานงานที่เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือกันระหว่างนิติบุคคลอาคารชุดกับสำนักงานเขตในการคัดแยกขยะด้วย

อย่างไรก็ตามหลังจากนำขยะมาเก็บไว้ที่ห้องเก็บขยะที่อยู่ชั้นล่างของอาคารแล้ว เมื่อรถเก็บขยะของสำนักงานเขตห้วยขวางมาถึงก็จะมีรถคัดแยกขยะอีกครั้งเพื่อส่งต่อการจัดเก็บ โดยรถขยะจะวนเวียนเข้ามาเก็บ 3 วัน/ครั้ง โดยไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอนซึ่งนิติบุคคลคอนโดมิเนียมต้องจ่ายเงินเป็นค่าดำเนินการจัดเก็บจำนวน 24,000 บาท/ปี ในขณะที่ผู้พักอาศัยจะต้องจ่ายค่าส่วนกลางที่มีค่าจัดเก็บขยะรวมอยู่ในนี้ด้วยในอัตราประมาณ 10,000 บาท/6 เดือน ซึ่งค่าส่วนกลางที่จ่ายนี้จะแตกต่างกันออกไปตามขนาดของยูนิตที่พักอาศัย¹

4.2.2 คอนโดมิเนียมไอดีโอโมบิหาราม 9 การจัดการขยะของคอนโดมิเนียมแห่งนี้ คล้ายกับคอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นคือมีถังขยะวางไว้ในทุกชั้นของอาคาร แต่ต่างกันตรงที่จะคอนโดมิเนียมไอดีโอโมบิจะถังขยะเพียง 2 ประเภท แยกเป็นถังขยะสีเขียว คือ ขยะทั่วไป และถังขยะสีเหลืองสำหรับทิ้งขยะรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก เท่านั้น ในส่วนของขยะมีพิษหรือขยะอันตราย คอนโดมิเนียมแห่งนี้ไม่ได้มีจุดทิ้งไว้เป็นพิเศษ แต่มีคำแนะนำให้เก็บและห่อหุ้มขยะอันตรายให้มิดชิดก่อนที่จะนำไปทิ้งในถังขยะ

ในส่วนของการจัดเก็บขยะจะเป็นหน้าที่ของแม่บ้านที่จะดำเนินการจัดเก็บในทุกๆวันในทุกๆชั้นในช่วงเช้าของแต่ละวัน ก่อนที่จะนำลงมาคัดขยะรีไซเคิลโดยเฉพาะแยกขวดบรรจุน้ำพลาสติกออกเพื่อแยกไว้ขายต่างหากและนำเงินที่ได้มาเข้าสู่ระบบจัดการของนิติบุคคลอาคารชุด หลังจากนั้นจะนำขยะทั่วไปรวมบริเวณพื้นที่ทิ้งขยะ ทั้งนี้ที่คอนโดมิเนียมแห่งนี้จะแตกต่างจากสถานที่อื่นคือสำนักงานเขตห้วยขวางได้นำเอาเครื่องอัดขยะขนาด 10 ตันมาวางไว้บริเวณพื้นที่ทิ้งขยะของอาคารเพื่อเป็นโครงการนำร่องเพื่อลดช่วงเวลาและลดพนักงานในการจัดเก็บขยะ ซึ่งเครื่องอัดขยะนี้เมื่อทางนิติบุคคลนำขยะใส่เข้าไปเครื่องก็จะดำเนินการอัดขยะเก็บไว้ ทำให้สำนักงานห้วยขวางเข้ามายก

¹ เอกกรินทร์ พรหมศรีสวัสดิ์, สัมภาษณ์โดย ปริมาดา ฉลองไชยสิทธิ์, 18 กรกฎาคม 2559.

เครื่องอัดขยะนี้เพื่อนำไปกำจัดเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งจะสามารถย่นระยะเวลาการจัดเก็บขนไปได้มาก จากเดิมที่จะต้องเข้ามาจัดเก็บทุก 3 วันเหมือนคอนโดมิเนียมแห่งอื่นๆ อย่างไรก็ตามในกรณีที่ทาง คอนโดมิเนียมต้องการรถกำจัดขยะเพิ่มเติมเป็นการเร่งด่วนก็สามารถจ้างได้ทันที โดยฝ่ายนิติบุคคล ดำเนินการชำระค่าเก็บขยะให้กับสำนักงานเขตห้วยขวางเป็นจำนวน 24,000 บาทต่อปีเช่นเดียวกัน ในขณะที่ผู้พักอาศัยต้องจ่ายค่าส่วนกลางและการใช้สาธารณูปโภคประมาณ 22,000 บาทต่อปีขึ้นอยู่กับพื้นที่ของยูนิตที่พักอาศัย²

4.2.3 คอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาภิเษก การจัดการขยะของคอนโดมิเนียมแห่งนี้คล้ายกับ คอนโดมิเนียมไอดีโอโมบิลกล่าวคือ ในแต่ละชั้นของคอนโดมิเนียมจะมีถังขยะแยกให้ทั้งขยะ 2 ใบ โดย แยกเป็นถังขยะสีเขียว คือ ขยะทั่วไป และถังขยะสีเหลืองสำหรับทิ้งขยะรีไซเคิล โดยในทุกช่วงเช้า ของทุกวันแม่บ้านก็จะทำหน้าที่จัดเก็บขยะจากทุกชั้นลงมารวมที่บริเวณพื้นที่ทิ้งขยะด้านล่างของ อาคารและแยกประเภท ก่อนที่จะนำไปใส่ห้องเก็บขยะของอาคารที่ออกแบบมาเพื่อการเก็บขยะ โดยเฉพาะด้วยการจัดทำระบบระบายอากาศเพื่อป้องกันกลิ่น เนื่องจากขยะที่นำลงมาของแต่ละชั้น นั้นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตไม่ได้มาเก็บวันต่อวันแต่จะวนเวียนมาเก็บ 2-3 วัน/ครั้ง จึงต้องมีห้อง จัดเก็บที่เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้นิติบุคคลคอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาได้จ่ายค่าจัดเก็บขยะให้กับสำนักงาน เขตห้วยขวางเป็นรายปีๆละ 24,000 เช่นเดียวกันในขณะที่ค่าส่วนกลางและค่าสาธารณูปโภค ผู้พัก อาศัยจะต้องจ่ายให้กับฝ่ายนิติบุคคลเป็นจำนวนประมาณ 20,000 บาท/ปี ขึ้นอยู่กับขนาดของยูนิตที่ พักอาศัย

4.2.4 คอนโดมิเนียมริทิมรัชดา การจัดการขยะของคอนโดมิเนียมแห่งนี้คล้ายกับ คอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาภิเษกแทบจะทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นถังขยะในแต่ละชั้น การแยกถังขยะเป็น แบบถังขยะทั่วไปและถังขยะรีไซเคิล โดยการจัดเก็บก็ใช้แม่บ้านเป็นคนจัดเก็บและจัดแยกขยะรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก ก่อนที่จะเก็บรวบรวมขยะลงมาบริเวณห้องรวบรวมขยะที่แยกออกมาเป็นพิเศษ จากพื้นที่ส่วนกลางและส่วนพักอาศัย จากนั้นจะมีรถขยะของสำนักงานเขตห้วยขวางมาจัดเก็บในทุกๆ 3 วันทำ โดยนิติบุคคลจะชำระค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะเป็นรายปีกับสำนักงานเขตห้วยขวาง เช่นเดียวกับคอนโดมิเนียมอื่นๆ คือ 24,000 บาท/ปี ส่วนค่าส่วนกลางของผู้ที่พักอาศัยต้องจ่ายให้กับ นิติบุคคลเริ่มต้นที่ประมาณ 22,000 บาท/ปี ขึ้นอยู่กับขนาดของยูนิตที่พักอาศัย ทั้งนี้ในส่วนของคอน โนมิเนียมแห่งนี้มีระบบการจัดการขยะที่ประสานกับกรุงเทพมหานคร โดยได้ให้เจ้าหน้าที่ของ สำนักงานเขตเข้ามาให้ความรู้กับฝ่ายนิติบุคคลและแม่บ้านในการคัดแยกขยะด้วย ซึ่งเป็นมาตรการ หนึ่งที่ทำให้การคัดแยกขยะของคอนโดมิเนียมแห่งนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

² กรณีพิพัย งามสนิท, สัมภาษณ์โดย ปริมาดา ฉลองไชยสิทธิ์, 18 กรกฎาคม 2559.

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากการกำจัดขยะของคอนโดมิเนียมในปัจจุบันตามที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจำนวน 4 แห่งนี้ จะเห็นได้ว่ามีความเหมือนและคล้ายคลึงกันมากในเรื่องของการจัดเก็บค่าใช้จ่ายในการเก็บขยะกับผู้อยู่อาศัย กล่าวคือจะเก็บเป็นค่าส่วนกลางและการใช้สาธารณูปโภครายปี และทางฝ่ายนิติบุคคลอาคารชุดจะนำเงินจำนวนดังกล่าวไปแบ่งชำระเป็นค่าจัดการขยะกับสำนักงานเขตฯเป็นรายปี โดยสาเหตุที่มีค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายเท่ากันนั้นเป็นการคำนวณปริมาณมากน้อยของขยะที่ฝ่ายนิติบุคคลจะต้องตกลงกับสำนักงานเขตฯช่วยวางไว้ในเบื้องต้น ซึ่งค่าธรรมเนียมนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามปริมาณของขยะโดยไม่มีการกำหนดอัตราการจัดเก็บตายตัว สำหรับกำหนดเวลาการจัดเก็บขยะนั้นส่วนใหญ่แล้วเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตฯจะวนเวียนไปเก็บราว 2-3 วัน/ครั้ง หรือตามแต่ที่ฝ่ายนิติบุคคลของคอนโดมิเนียมแต่ละแห่งจะเรียกใช้บริการ

อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบคอนโดมิเนียมทั้ง 4 แห่งแล้ว จะพบว่ามีส่วนที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด คือคอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นศูนย์วัฒนธรรมฯจะมีถึงขยะให้ผู้อยู่อาศัยได้คัดแยกในการทิ้งขยะรีไซเคิลอย่างละเอียดกว่า ซึ่งแสดงถึงความใส่ใจและการร่วมมือในการฝึกการแยกแยะขยะให้คนในปัจจุบันที่จะก้าวไปสู่ความร่วมมือกับทางกรุงเทพมหานครในเรื่องการกำจัดขยะ โดยให้ผู้ทิ้งขยะได้คัดแยกขยะก่อน เพื่อความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้หากพิจารณาจากการประสานงานกับเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครจะพบว่ามีเพียงคอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นศูนย์วัฒนธรรมฯและคอนโดมิเนียมริทซ์คาร์ทเท่านั้นที่มีการประสานงานโครงการกับกรุงเทพมหานครอย่างเป็นทางการอย่างเป็นระบบ

4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะในคอนโดมิเนียม

ส่วนใหญ่ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะของแต่ละแห่งจะมีความเหมือนกันผู้วิจัยจึงสามารถอธิบายได้ตามลำดับความสำคัญของปัญหาดังต่อไปนี้

4.3.1 ผู้ที่พักอาศัยภายในคอนโดมิเนียมไม่คัดแยกขยะก่อนทิ้ง เนื่องจากผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมส่วนใหญ่มีชีวิตที่เร่งรีบจึงมักจะรวบรวมเอาขยะทั้งหมดที่เกิดขึ้นเทรวมกันก่อนที่จะนำออกมาทิ้งเพื่อความสะดวกสบายและประหยัดเวลาของตนเอง ส่งผลให้การคัดแยกขยะของแม่บ้านต้องใช้เวลาอันนานทำให้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการคัดแยกขยะ ขยะรีไซเคิลบางส่วนจึงติดไปกับรถขยะของสำนักงานเขตฯ ทำให้การคัดแยกขยะในภาพรวมของกรุงเทพมหานครไม่มีประสิทธิภาพ

4.3.2 ผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของฝ่ายนิติบุคคล กล่าวคือผู้ที่พักอาศัยบางส่วนมีความมั่งง่ายไม่นำขยะไปทิ้งในถังขยะที่ฝ่ายนิติบุคคลวางทิ้งไว้ แต่กลับวางขยะไว้บริเวณหน้าประตูห้อง ซึ่งปัญหานี้สามารถพบเห็นได้ในทุกๆคอนโดมิเนียม ส่งผลให้เกิดความสกปรกและส่งกลิ่นรบกวนบริเวณดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการจัดการขยะของแม่บ้าน ในกรณีนี้

นิติบุคคลควรมีมาตรการจัดการที่เด็ดขาด ซึ่งถือเป็นปัญหาภายในที่ต้องประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่พักอาศัยได้รับรู้ร่วมกันถึงการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ

4.3.3 การไม่ประสานงานกันอย่างเป็นระบบระหว่างนิติบุคคลอาคารชุดกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตหรือกรุงเทพมหานคร จึงส่งผลให้การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการขยะเข้าไปไม่ถึงผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียม ดังนั้นทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและฝ่ายนิติบุคคลจึงควรประสานงานกันอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะกับผู้พักอาศัย กล่าวคือนิติบุคคลควรให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมหรือทำโครงการร่วมกับผู้ที่พักอาศัยเพื่อให้การจัดการขยะเป็นระบบมากขึ้น

4.3.4 นิติบุคคลอาคารชุดควรมีถังรองรับขยะแบบแยกประเภทให้มากกว่า 2 แบบขึ้นไป เพื่อการคัดแยกขยะที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดการปนเปื้อนของขยะรีไซเคิล ในกรณีนี้จะพบว่า คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นศูนย์วัฒนธรรมฯ เป็นคอนโดมิเนียมเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่มีการคัดแยกขยะถึง 3 ประเภท ต่างกับคอนโดมิเนียมอีก 3 แห่งที่เหลือที่มีถังขยะเพียงสองประเภทเท่านั้นทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วคอนโดมิเนียมทั้ง 3 แห่งมีราคาขายที่แพงกว่า ผู้พักอาศัยมีศักยภาพทางการเงินมากกว่า และอยู่ในพื้นที่ตั้งที่มีทำเลที่ดีกว่าด้วย

บทที่ 5

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวทางการร่วมมือระหว่างประชาชนกับกรุงเทพมหานครในการจัดการปัญหาขยะในคอนโดมิเนียม กรณีศึกษาสำนักงานเขตห้วยขวาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ออกเป็น 7 ส่วน ตามลำดับดังนี้

5.1 ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

5.2 ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

5.3 ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

5.4 ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ

5.5 ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

5.6 ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
Df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (Mean of Squares)
Sig.	แทน	ค่าความน่าจะเป็น / ค่านัยสำคัญทางสถิติ (ในตาราง F-test)
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.1 ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการพักอาศัยโดยใช้ค่าร้อยละ ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	23	6.9
20-31 ปี	191	57.4
32-42 ปี	73	21.9
43-53 ปี	30	9.0
54 ปีขึ้นไป	16	4.8
รวม	333	100.0
2. เพศ		
ชาย	179	53.8
หญิง	154	46.2
รวม	333	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	2	.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	1.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	15	4.5
ปวช. / ปวส. /อนุปริญญา	51	15.3
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	198	59.5
อื่น ๆ ได้แก่ ปริญญาโท	61	18.3
รวม	333	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. สถานภาพ		
โสด	238	71.5
สมรส	76	22.8
หย่า, แยกกันอยู่	19	5.7
รวม	333	100.0
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 9,000 บาท	18	5.4
9,001 ถึง 15,000 บาท	55	16.5
15,0001-20,000 บาท	54	16.2
20,001- 25,000 บาท	84	25.2
25,001 บาท ขึ้นไป	122	36.6
รวม	333	100.0
6. ระยะเวลาการพักอาศัยในอาคาร		
1-2 ปี	150	45.0
3-4 ปี	100	30.0
5-6 ปี	67	20.1
7 ปีขึ้นไป	16	4.8
รวม	333	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 20-31 ปี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาคือ อายุ 32-42 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 และอายุ 43-53 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมาคือ การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และการศึกษาระดับปวช. / ปวส. /อนุปริญญา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และสถานภาพหย่า, แยกกันอยู่ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 20,001- 25,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 และรายได้ต่อเดือน 9,001 ถึง 15,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาการพักอาศัยในอาคาร 1-2 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ 3-4 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และ 5-6 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 ตามลำดับ

5.2 ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

พฤติกรรมในการจัดการ ขยะในที่พักอาศัย	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	SD.	ระดับของ พฤติกรรม
1. ท่านคัดแยกประเภท ของขยะก่อนที่จะนำไป ทิ้งใน ที่จัดเก็บ	21 (6.3)	110 (33.0)	108 (32.4)	67 (20.1)	27 (8.1)	3.09	1.050	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ของอาคาร ที่พักอาศัยมีการคัดแยก ขยะ ก่อนที่เจ้าหน้าที่ ของกรุงเทพมหานครจะ มาจัดเก็บ	13 (3.9)	70 (21.0)	130 (39.0)	109 (32.7)	11 (3.3)	2.88	1.053	ปานกลาง
3. ท่านได้แนะนำบุคคล อื่นๆในที่พักอาศัยให้คัด แยก ขยะก่อนนำไปทิ้ง	11 (3.3)	71 (21.3)	99 (29.7)	73 (21.9)	79 (23.7)	2.59	1.160	น้อย
4. อาคารที่พักอาศัยมีการ แนะนำให้คัดแยกขยะก่อน นำไปทิ้ง	13 (3.9)	87 (26.1)	107 (32.1)	87 (26.1)	39 (11.7)	2.84	1.061	ปานกลาง
5. พฤติกรรมของท่านใน การทิ้งขยะสามารถช่วย ลด ลดปัญหาการเพิ่มของ ขยะในที่พักอาศัยได้	25 (7.5)	124 (37.2)	120 (36.0)	44 (13.2)	20 (6.0)	3.27	.987	ปานกลาง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมในการจัดการขยะ ในที่พักอาศัย	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	SD.	\bar{X} ระดับของพฤติกรรม
6. ขยะที่เกิดขึ้นในที่พักอาศัย ของท่านส่วนใหญ่เป็นขยะ ที่สามารถนำมารีไซเคิลได้	115 (3.3)	109 (32.7)	137 (41.1)	65 (19.5)	11 (3.3)	3.13	.878	ปานกลาง
7. ท่านนำขยะภายในที่พัก อาศัยกลับมาใช้ใหม่และ/หรือ นำกลับมารีไซเคิลอีกครั้ง	4 (1.2)	77 (23.1)	119 (35.7)	90 (27.0)	43 (12.9)	2.73	.997	ปานกลาง
8. ในอาคารที่พักอาศัยมีการ จัดถังรับขยะแบบคัดแยก ประเภทของขยะที่ทิ้ง	23 (6.9)	97 (29.1)	119 (35.7)	65 (19.5)	29 (8.7)	3.06	1.054	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม						2.94	.770	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ พฤติกรรมในการทิ้งขยะสามารถช่วยลด ลดปัญหาการเพิ่มของขยะในที่พักอาศัยได้ ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมาคือ ขยะที่เกิดขึ้นในที่พักอาศัยของท่านส่วนใหญ่เป็นขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ ($\bar{X} = 3.13$) และคัดแยกประเภทของขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งในที่จัดเก็บ ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ โดยมีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับน้อย คือ แนะนำบุคคลอื่นๆในที่พักอาศัยให้คัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง ($\bar{X} = 2.59$)

5.3 ส่วนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ ในที่พักอาศัย	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	SD.	ระดับของ X การรับรู้
1. ท่านรับรู้เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการ คัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง	22 (6.6)	108 (32.4)	104 (31.2)	78 (23.4)	21 (6.3)	3.10	1.034	ปานกลาง
2. ท่านรับรู้ว่าการคัดแยกขยะก่อนนำไป ทิ้งสามารถลดปริมาณขยะได้	45 (13.5)	149 (44.7)	101 (30.3)	26 (7.8)	12 (3.6)	3.57	.944	มาก
3. ท่านรับรู้เกี่ยวกับระบบการกำจัดขยะ ของกรุงเทพมหานคร	6 (1.8)	80 (24.0)	117 (35.1)	93 (27.9)	37 (11.1)	2.77	.994	ปานกลาง
4. ท่านรับรู้ว่าอาคารที่พักอาศัยของท่าน ได้รับการส่งเสริมจากกรุงเทพมหานคร ในการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง	8 (2.4)	67 (20.1)	107 (32.1)	102 (30.6)	49 (14.7)	2.65	1.035	ปานกลาง
5. ท่านรับรู้ว่ามีขยะบางส่วนจาก คอนโดมิเนียมสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และ/หรือรีไซเคิลได้	31 (9.3)	81 (24.3)	118 (35.4)	85 (25.5)	18 (5.4)	3.07	1.042	ปานกลาง
6. ท่านรับรู้ว่าการย้ายถิ่นฐานของ ประชาชนเข้ามาในสังคมเมืองเป็นการ เพิ่มปริมาณขยะ	98 (29.4)	116 (34.8)	85 (25.5)	29 (8.7)	5 (1.5)	3.82	1.002	มาก
7. ท่านรับรู้ว่ามีผู้ที่พักอาศัยใน คอนโดมิเนียมสามารถช่วยลดปริมาณ ขยะได้	37 (11.1)	84 (25.2)	141 (42.3)	65 (19.5)	6 (1.8)	3.24	.953	ปานกลาง
8. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ คัดแยกขยะของกรุงเทพมหานครและได้ ดำเนินการคัดแยกตามคำแนะนำ	5 (1.5)	67 (20.1)	141 (42.3)	94 (28.2)	26 (7.8)	2.79	.903	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม						3.12	.616	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วน

ใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ท่านรับรู้ว่าคุณที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมสามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ ($\bar{X} = 3.24$) รองลงมาคือ ท่านรับรู้เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง ($\bar{X} = 3.10$) และท่านรับรู้ว่าคุณบางส่วนจากคอนโดมิเนียมสามารถนำกลับมาใช้ใหม่และ/หรือรีไซเคิลได้ ($\bar{X} = 3.07$) ตามลำดับ โดยมี 2 ข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ ท่านรับรู้ว่าการย้ายถิ่นฐานของประชาชนเข้ามาในสังคมเมืองเป็นการเพิ่มปริมาณขยะ ($\bar{X} = 3.82$) และท่านรับรู้ว่าการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งสามารถลดปริมาณขยะได้ ($\bar{X} = 3.57$)

5.4 ส่วนที่ 4 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ

4.1 ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ ด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร

รูปแบบ/ลักษณะ ของความร่วมมือ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	SD.	ระดับความ ร่วมมือ
1. ท่านให้ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน	34 (10.2)	83 (24.9)	163 (48.9)	49 (14.7)	4 (1.2)	3.28	.881	ปานกลาง
2. ความร่วมมือในการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล	20 (6.0)	74 (22.2)	151 (45.3)	78 (23.4)	10 (3.0)	3.05	.904	ปานกลาง
3. ความร่วมมือในการแปรรูปขยะแล้วนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิล	18 (5.4)	66 (19.8)	132 (39.6)	105 (31.5)	12 (3.6)	2.92	.933	ปานกลาง
4. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนกับกรุงเทพมหานคร	13 (3.9)	52 (15.6)	122 (36.6)	130 (39.0)	16 (4.8)	2.75	.913	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รูปแบบ/ลักษณะ ของความร่วมมือ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	SD.	\bar{X} ระดับความ ร่วมมือ
5. การส่งเสริมการจัดการมูลฝอย โดยชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นชุมชน ต้นแบบที่ดี	17 (5.1)	81 (24.3)	132 (39.6)	88 (26.4)	15 (4.5)	2.99	.946	ปานกลาง
6. ความร่วมมือในการจัดการ ทรัพยากรในพื้นที่เพื่อรีไซเคิล แบบครบวงจร	14 (4.2)	65 (19.5)	133 (39.9)	112 (33.6)	9 (2.7)	2.89	.893	ปานกลาง
7. ความร่วมมือในการจัดการขยะ และน้ำเสียในชุมชนด้วยชุมชน	21 (6.3)	61 (18.3)	137 (41.1)	105 (31.5)	9 (2.7)	2.94	.926	ปานกลาง
8. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ต่อ ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการ กำจัดขยะ	13 (3.9)	70 (21.0)	130 (39.0)	109 (32.7)	11 (3.3)	2.89	.904	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม						2.96	.683	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของ กรุงเทพมหานคร ด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับปานกลางเรียง ตามลำดับ คือ ท่านให้ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือ ความร่วมมือในการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล ($\bar{X} = 3.05$) และการส่งเสริมการจัดการมูลฝอยโดย ชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบที่ดี ($\bar{X} = 2.99$) ตามลำดับ

4.2 ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ตารางที่ 5 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ ด้านลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น

รูปแบบ/ลักษณะ ของความร่วมมือ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	SD.	ระดับของ \bar{X} ความ ร่วมมือ
1. การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสารต่างๆของเจ้าหน้าที่ต่อ ประชาชนในการจัดการขยะใน พื้นที่/ชุมชน	14 (4.2)	70 (21.0)	116 (34.8)	119 (35.7)	14 (4.2)	2.85	.941	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมใน การทำประชาคมชุมชนเพื่อให้ คำปรึกษาหารือหรือรับฟังความ คิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะใน พื้นที่/ชุมชน	18 (5.4)	48 (14.4)	120 (36.0)	128 (38.4)	19 (5.7)	2.75	.957	ปานกลาง
3. เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมร่วมกับประชาชน เพื่อกำจัดหรือลดปริมาณขยะใน พื้นที่/ชุมชน เพื่อสร้างทางเลือก ใหม่ในการกำจัดขยะ	20 (6.0)	69 (20.7)	102 (30.6)	125 (37.5)	17 (5.1)	2.85	1.004	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมกับ ประชาชนในทุกขั้นตอนของการ ตัดสินใจในการแก้ปัญหาขยะเพื่อ นำข้อเสนอแนะของประชาชนมา เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการ กำจัดขยะ	21 (6.3)	67 (20.1)	96 (28.8)	131 (39.3)	18 (5.4)	2.83	1.018	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รูปแบบ/ลักษณะ ของความร่วมมือ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	SD.	ระดับของ \bar{X} ความ ร่วมมือ
5. การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ								
ดำเนินนโยบายกำจัดขยะด้วย	20	61	91	118	43	2.69	1.096	ปานกลาง
ตนเองเพื่อให้กรุงเทพมหานครไป	(6.0)	(18.3)	(27.3)	(35.4)	(12.9)			
ปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ								
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม						2.79	.874	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร ด้านลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆของเจ้าหน้าที่ต่อประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่/ชุมชน และเจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนเพื่อกำจัดหรือลดปริมาณขยะในพื้นที่/ชุมชน เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ในการกำจัดขยะ ($\bar{X} = 2.85$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจในการแก้ปัญหาขยะเพื่อนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการกำจัดขยะ ($\bar{X} = 2.83$) และการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินนโยบายกำจัดขยะด้วยตนเองเพื่อให้กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ ($\bar{X} = 2.69$) ตามลำดับ

5.5 ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

การจัดการขยะของ กรุงเทพมหานคร	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	\bar{X}	SD.	ระดับความ พึงพอใจ
1. ความสะดวกรวดเร็วในการเก็บ ขยะ	22 (6.6)	110 (33.0)	158 (47.4)	32 (9.6)	11 (3.3)	3.30	.857	ปานกลาง
2. ระยะเวลา/ความถี่ในการจัดเก็บ ขยะ	25 (7.5)	95 (28.5)	147 (44.1)	52 (15.6)	14 (4.2)	3.20	.935	ปานกลาง
3. การคัดแยกขยะก่อนนำไป กำจัด/ทำลาย	15 (4.5)	51 (15.3)	144 (43.2)	97 (29.1)	26 (7.8)	2.80	.948	ปานกลาง
4. การกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยี การทำปุ๋ยหมักและฝังกลบ	5 (1.5)	37 (11.1)	133 (39.9)	124 (37.2)	34 (10.2)	2.56	.874	น้อย
5. การกำจัดมูลฝอยอันตรายและ มูลฝอยติดเชื้อโดยการจ้างเอกชน กำจัด	3 (0.9)	51 (15.3)	126 (37.8)	117 (35.1)	36 (10.8)	2.60	.905	น้อย
6. แผนการนำเทคโนโลยีกำจัดมูล ฝอยโดยระบบเตาเผาโดยให้เอกชน มาลงทุน / แผนก่อสร้างโรงงาน กำจัดขยะด้วยวิธีทางชีวภาพ	5 (1.5)	59 (17.7)	135 (40.5)	98 (29.4)	36 (10.8)	2.70	.935	ปานกลาง
7. การยินดีและเต็มใจให้บริการ ของเจ้าหน้าที่	12 (3.6)	89 (26.7)	151 (45.3)	62 (18.6)	19 (5.7)	3.04	.909	ปานกลาง
8. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ / การประชาสัมพันธ์รายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินการ	19 (5.7)	50 (15.0)	129 (38.7)	107 (32.1)	28 (8.4)	2.77	.994	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม						2.87	.663	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ความสะดวกรวดเร็วในการเก็บขยะ ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมาคือ ระยะเวลา/ความถี่ในการจัดเก็บขยะ ($\bar{X} = 3.20$) และการยินดีและเต็มใจให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.04$) ตามลำดับ โดยมี 2 ข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ การกำจัดมูลฝอยอันตรายและ มูลฝอยติดเชื้อโดยการจ้างเอกชนกำจัด ($\bar{X} = 2.60$) และการกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยีการทำปุ๋ยหมักและฝังกลบ ($\bar{X} = 2.56$)

5.6 ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 อายุที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามอายุ

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร	ระหว่างกลุ่ม	4	12.813	3.203	7.389	.000**
	ภายในกลุ่ม	328	42.192	434		
	รวม	332	55.005			
ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ระหว่างกลุ่ม	4	2.896	.724	.947	.437
	ภายในกลุ่ม	328	50.814	765		
	รวม	332	53.710			
ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	4	6.713	1.678	4.381	.002**
	ภายในกลุ่ม	328	25.641	383		
	รวม	332	132.354			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติทดสอบค่าสถิติ One-way Analysis of Variance จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 1.2 เพศที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามเพศ

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร	2.98	.696	2.93	.668	.655	.513
2. ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น	2.76	.813	2.82	.942	.582	.561
รวม	2.90	.621	2.89	.645	.126	.900

จากตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบค่าสถิติ t-test จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน สมมติฐานที่ 1.3 ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร	ระหว่างกลุ่ม	5	14.268	2.854	6.630	.000**
	ภายในกลุ่ม	327	40.737	.430		
	รวม	332	55.005			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ระหว่างกลุ่ม	5	12.094	2.419	3.273	.007**
	ภายในกลุ่ม	327	41.617	.739		
	รวม	332	53.710			
ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	5	11.475	2.295	6.208	.000**
	ภายในกลุ่ม	327	20.879	.370		
	รวม	332	32.354			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบค่าสถิติ One-way Analysis of Variance จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน (ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร / ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 1.4 สถานภาพที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามสถานภาพ

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร	ระหว่างกลุ่ม	2	.723	.362	.773	.462
	ภายในกลุ่ม	330	54.282	.468		
	รวม	332	55.005			

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน		df	SS	MS	F	Sig.
ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ระหว่างกลุ่ม	2	3.363	1.682	.217	.111	
	ภายในกลุ่ม	330	50.347	.759			
	รวม	332	53.710				
ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	2	.506	.253	.633	.532	
	ภายในกลุ่ม	330	31.848	.400			
	รวม	332	32.354				

จากตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามสถานภาพโดยใช้สถิติทดสอบค่าสถิติ One-way Analysis of Variance จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.5 รายได้ต่อเดือนที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน		df	SS	MS	F	Sig.
ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร	ระหว่างกลุ่ม	4	4.065	1.016	2.208	.068	
	ภายในกลุ่ม	328	50.941	.460			
	รวม	332	55.005				

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ระหว่างกลุ่ม	4	4.936	1.234	1.627	.167
	ภายในกลุ่ม	328	48.774	.758		
	รวม	332	53.710			
ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	4	4.109	1.027	2.627	.055
	ภายในกลุ่ม	328	28.246	.391		
	รวม	332	32.354			

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยใช้สถิติทดสอบค่าสถิติ One-way Analysis of Variance จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.6 ระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามระยะเวลาการพักอาศัยในอาคาร

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร	ระหว่างกลุ่ม	3	.494	.498	.068	.363
	ภายในกลุ่ม	329	53.511	.467		
	รวม	332	55.005			

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ความร่วมมือในการกำจัดขยะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ระหว่างกลุ่ม	3	6.570	.523	.663	.000**
	ภายในกลุ่ม	329	37.140	.721		
	รวม	332	53.710			
ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	3	.671	.224	.128	.006*
	ภายในกลุ่ม	329	28.683	.391		
	รวม	332	32.354			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความร่วมมือในการกำจัดขยะ จำแนกตามระยะเวลาการพักอาศัยในอาคาร โดยใช้สถิติทดสอบค่าสถิติ One-way Analysis of Variance จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน (ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ

ตารางที่ 13 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการจัดการขยะกับความร่วมมือในการกำจัดขยะ

พฤติกรรมการจัดการขยะ	ความร่วมมือในการกำจัดขยะ		
	Pearson Correlation	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
	.486	0.000**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 12 พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความ
ร่วมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง
โดยสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า เมื่อประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะที่ดีจะให้
ความร่วมมือในการกำจัดขยะเพิ่มมากขึ้นด้วย

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับ
ความร่วมมือในการกำจัดขยะ

ตารางที่ 14 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของ
กรุงเทพมหานครกับความร่วมมือในการกำจัดขยะ

การรับรู้เกี่ยวกับการ จัดการขยะของ กรุงเทพมหานคร	ความร่วมมือในการกำจัดขยะ		
	Pearson Correlation	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
	.530	0.000**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 13 พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับ
ความร่วมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า เมื่อประชาชนมีการรับรู้เกี่ยวกับการ
จัดการขยะของกรุงเทพมหานครมากจะให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะเพิ่มมากขึ้นด้วย

สมมติฐานที่ 4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับ
ความร่วมมือในการกำจัดขยะ

ตารางที่ 15 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครกับความร่วมมือในการกำจัดขยะ

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	ความร่วมมือในการกำจัดขยะ		
	Pearson Correlation	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
	.403	0.000**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 14 พบว่า ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง โดยสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า เมื่อประชาชนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมากจะให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะเพิ่มมากขึ้นด้วย

บทที่ 6

อภิปรายผล สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการอภิปรายผลและสรุปงานวิจัยทั้งหมดของผู้วิจัยในการศึกษาถึงพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

- 6.1 อภิปรายผลการศึกษา
- 6.2 การทดสอบสมมติฐาน
- 6.3 สรุปผลการวิจัย
- 6.4 ข้อเสนอแนะ

6.1 อภิปรายผลการศึกษา

6.1.1 พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ พฤติกรรมในการทิ้งขยะสามารถช่วยลดปัญหาการเพิ่มของขยะในที่พักอาศัยได้ รองลงมาคือ ขยะที่เกิดขึ้นในที่พักอาศัยของท่านส่วนใหญ่เป็นขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ และคัดแยกประเภทของขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งในที่จัดเก็บ ตามลำดับ สอดคล้องกับชิตชัย บุญพิทักษ์ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะของบุคลากรองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลพบุรี พบว่า บุคลากรในองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นมีพฤติกรรมการจัดการขยะในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามมีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับน้อย คือ การแนะนำบุคคลอื่นๆในที่พักอาศัยให้คัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง ซึ่งสอดคล้องกับกับแนวคิดด้านพฤติกรรมมนุษย์เกี่ยวกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับอิทธิพลด้านทัศนคติที่คนมักไม่ค่อยแนะนำผู้อื่นหากไม่มีความสนิทสนมซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลด้วย นอกจากนี้การเข้าไปให้ความรู้กับประชาชนที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมยังเข้าถึงยากเนื่องจากผู้พักอาศัยแต่ละคนกลับที่พักอาศัยไม่เป็นเวลา ดังนั้นการให้ความรู้จากการแนะนำด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารตามแนวคิดด้านความร่วมมือในระดับ Inform จึงทำได้ยาก

นอกจากนี้จากการวิจัยยังพบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า เมื่อประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะที่ดีจะให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะเพิ่มมากขึ้นด้วย นั่นแสดงว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะจัดการกับขยะที่นับวันจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นหรือพูดให้ง่ายขึ้นก็คือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ขยะมีผลโดยตรงกับการให้ความร่วมมือตามโครงการต่างๆของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ในส่วนหนึ่งของระยะเวลาของการพักอาศัยในคอนโดมิเนียมนั้นจะพบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาการพักอาศัยที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมต่างกันไปด้วย

6.1.2 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ท่านรับรู้ว่ามีผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมสามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ รองลงมาคือ ท่านรับรู้เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง และท่านรับรู้ว่ามีขยะบางส่วนจากคอนโดมิเนียมสามารถนำกลับมาใช้ใหม่และ/หรือรีไซเคิลได้ ตามลำดับ โดยมี 2 ข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ ท่านรับรู้ว่าการย้ายถิ่นฐานของประชาชนเข้ามาในสังคมเมืองเป็นการเพิ่มปริมาณขยะ และท่านรับรู้ว่าการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งสามารถลดปริมาณขยะได้ ซึ่งสอดคล้องกับร้อยโทจิรวุฒิ พูลทรัพย์ ได้ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะของผู้พักอาศัยในอาคารที่พักข้าราชการกรมพลธิการทหารบก พบว่า ผู้พักอาศัยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะโดยรวมอยู่ในระดับดี นอกจากนี้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลยังพบว่าคอนโดมิเนียมที่สร้างขึ้นใหม่โดยเฉพาะคอนโดมิเนียมที่มีราคาสูงมักจะมีความรู้การจัดการขยะได้ดีกว่าคอนโดมิเนียมที่มีราคาต่ำกว่า ในส่วนของการรับรู้เกี่ยวกับการย้ายถิ่นฐานของประชากรกลุ่มตัวอย่างรู้ดีว่าการย้ายของคนแปรผันโดยตรงกับการเพิ่มขึ้นของขยะ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการที่ธนาคารโลกได้ประเมินไว้ถึงการเพิ่มขึ้นของประชากรเมืองจะเป็นการเพิ่มขึ้นของจำนวนขยะ โดยแต่ละคนจะสร้างขยะประมาณวันละ 1.42 กิโลกรัม หรือรวมแล้วประมาณ 2,200 ล้านตันต่อปี พร้อมคาดว่าต้นทุนการจัดการขยะเหล่านี้จะเพิ่มจากปีละ 205,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 375,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศไทยอาจจะต้องใช้เงินมากขึ้น

อย่างมากเพื่อใช้กำจัดขยะในชุมชนเมือง¹ ขณะที่ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของ กรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ โดยสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน คือเมื่อประชาชนมีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมากจะให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงควรที่จะสร้างกิจกรรมหรือใช้มาตรการเชิงรุกในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมเกิดความรับรู้ในการจัดการขยะเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการคัดแยกขยะมากขึ้น

6.1.3 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ

6.1.3.1 ด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร ด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ท่านให้ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รองลงมาคือ ความร่วมมือในการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล และการส่งเสริมการจัดการมูลฝอยโดยชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบที่ดี ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับจุฑาทาธณ์ ตาแก้ว (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดปริมาณขยะของชุมชนบ้านนางลาด ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอมืองพัทลุง พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนคือ การทิ้งขยะปนกันโดยไม่แยกประเภท และการไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมวางแผนแก้ปัญหา เช่นเดียวกับ นัยนา เดชะ (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในตำบลเสม็ด อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการวิจัยขัดกับ หลักการปฏิบัติที่ถูกต้องในการกำจัดขยะ² ที่ระบุว่าควรมีการแยกถังขยะ นำขยะมาเป็นประโยชน์โดยใช้หลัก 5Rs เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ คือ Reduce หมายถึงการลดปริมาณขยะด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เหลือเป็นขยะน้อย, Reuse หมายถึงการนำขยะกลับไปใช้ซ้ำการใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำแล้วซ้ำอีกตามรูปแบบที่เป็นต้นกำเนิดของมัน, Recycle หมายถึงการ

¹ไทยพับลิก้า, “วิกฤติขยะชุมชนเมือง คนเอเชียสร้างขยะ 1 กก.ต่อวัน คาดปริมาณเพิ่มอีก 2 เท่าภายในปี 2015,” ไทยพับลิก้ากล่าวพูดความจริง, <http://thaipublica.org/2012/06/crisis-solid-waste/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559).

² เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, “การศึกษาความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดเชียงราย, 2553), 24.

แปลงผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ใหม่, Reject หมายถึงการปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ยากต่อการกำจัด และ Response หมายถึงผู้ทิ้งขยะยอมตอบรับที่จะคัดแยกขยะ

6.1.3.2 ด้านลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร ด้านลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆของเจ้าหน้าที่ต่อประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่/ชุมชน และเจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนเพื่อกำจัดหรือลดปริมาณขยะในพื้นที่/ชุมชน เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ในการกำจัดขยะ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจในการแก้ปัญหาขยะเพื่อนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการกำจัดขยะ และการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินนโยบายกำจัดขยะด้วยตนเองเพื่อให้กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ นัยนา เดชะ ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติมคือต้องการความรู้ถึงวิธีการแยกแยะขยะอย่างถูกวิธีมากที่สุด

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือที่ระบุว่า ถึงการคัดเลือกรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ควรคำนึงถึง Starting early คือ การผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น และจะต้องพยายามสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้เร็วที่สุด เพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดประเด็นปัญหาและหาทางออกร่วมกัน เนื่องจากความละเอียดอ่อนของประเด็นปัญหา ย่อมหมายถึงระยะเวลาที่ต้องใช้ในการทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ยาวนานกว่าประเด็นการมีส่วนร่วมประเภทอื่น และการสร้าง Stakeholders หรือ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละประเภท โดยรวมกลุ่มบุคคลทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ³ ในกรณีนี้หน่วยงานรัฐควรที่จะสร้างความมีส่วนร่วมเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

³ พัชรี สิริโรส, *คู่มือหรือแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐในระดับกระทรวงที่เป็นระดับนโยบาย*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551), 50

6.1.4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ความสะดวกรวดเร็วในการเก็บขยะ รองลงมาคือ ระยะเวลา/ความถี่ในการจัดเก็บขยะ และการยินดีและเต็มใจให้บริการของเจ้าหน้าที่ ตามลำดับ โดยมี 2 ข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ การกำจัดมูลฝอยอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อโดยการจ้างเอกชนกำจัด และการกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยีการทำปุ๋ยหมักและฝังกลบ ซึ่งสอดคล้องกับกรณีการ ชูชันท์ ศึกษาเรื่องการศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ นัยนา เดชะ (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ในส่วนข้อค้นพบที่พบว่ามี 2 ข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ การกำจัดมูลฝอยอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อโดยการจ้างเอกชนกำจัด และการกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยีการทำปุ๋ยหมักและฝังกลบนั้น ไม่สอดคล้องกับการที่กรุงเทพมหานครมีความพยายามในการจัดการขยะติดเชื้อและอันตราย โดยให้เอกชนกำจัดเนื่องจากมีศักยภาพและมีความเชี่ยวชาญมากกว่าหน่วยงานราชการ ส่วนกรณีการกำจัดขยะด้วยการฝังกลบและทำปุ๋ยหมักนั้น สอดคล้องกับการที่กรุงเทพมหานครมีแผนในการจัดหาเทคโนโลยีกำจัดมูลฝอยในอนาคตแทนการฝังกลบ อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบว่าความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางและสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน คือเมื่อประชาชนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมากจะให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะเพิ่มมากขึ้นด้วย นั้นแสดงให้เห็นว่ายิ่งการกำจัดขยะและการบริการของกรุงเทพมหานครดีขึ้นความร่วมมือของประชาชนที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงควรที่จะมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการจัดการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากที่สุดและยั่งยืน

6.2 การทดสอบสมมติฐาน

6.2.1 สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

-สมมติฐานที่ 1.1 อายุที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวรินทร์ นาจำปา วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับชิตชัย บุญพิทักษ์ วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี พบว่า บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอายุที่ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน

-สมมติฐานที่ 1.2 เพศที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวรินทร์ นาจำปา วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับ พิศพร ทศนา ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก แตกต่างกัน เช่นเดียวกับชิตชัย บุญพิทักษ์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลพบุรี พบว่า บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

-สมมติฐานที่ 1.3 ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน (ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร / ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวรินทร์ นาจำปา วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ บุญจง ขาวสิทธิวิงษ์ ศึกษาเรื่อง ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยก มูล

ฝอยชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับกับ ชิดชัย บุญพิทักษ์ วิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลพบุรี พบว่า บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาสูงสุดที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะ ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับเช่นเดียวกับ พิศพร ทศนา ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกไม่แตกต่างกัน

-สมมติฐานที่ 1.4 สถานภาพที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายได้ไม่แตกต่างกัน

-สมมติฐานที่ 1.5 รายได้ต่อเดือนที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พิศพร ทศนา ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก พบว่า ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับกับ ปภาวรินทร์ นาจำปา วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับบุญจง ขาวสิทธิวิงษ์ ศึกษาเรื่องความรู้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา พบว่า รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

-สมมติฐานที่ 1.6 ระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน (ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ พิศพร ทศนา ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาในการอยู่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนคร

พิษณุโลก แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ ปถาจารย์ นาจำปา วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2.2 สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ

พฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ บุญจง ขาวสิทธิวงษ์ ศึกษาเรื่องความรู้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา พบว่า ความยินดีในการมีส่วนร่วมคัดแยกมูลฝอย และความยินดีในการมีส่วนร่วมคัดแยกมูลฝอยเมื่อมีบริบทของชุมชนสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชน เช่นเดียวกับซึ่งสอดคล้องกับ ชำรงค์ เรืองโสภณ และคณะ ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา อบต.ไร่ส้ม จ.เพชรบุรี พบว่า มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยระดับมากกว่าร้อยละ 80 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.3 สมมติฐานที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย เกียรติสามีกัดดี ศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนในการกำจัดขยะมูลฝอยกับการจัดการภาครัฐกรณีศึกษา ชุมชนตลาดไท เทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ในการจัดการขยะและนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนตลาดไท เช่นเดียวกับ บุญจง ขาวสิทธิวงษ์ ศึกษาเรื่องความรู้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ ชิตชัย บุญพิทักษ์ วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี พบว่า ความรู้การจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2.4 สมมติฐานที่ 4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับนายธำรงค์ เรืองโสภณ และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา อบต.ไร่ส้ม จ.เพชรบุรี พบว่า มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยระดับมากกว่าร้อยละ 80 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกใช้ เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย

6.3 สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 20-31 ปี เป็นเพศชาย การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสดมีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป และมีระยะเวลาการพักอาศัยในอาคาร 1-2 ปี โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

6.3.1 พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ พฤติกรรมในการทิ้งขยะสามารถช่วยลด ปัญหาการเพิ่มของขยะในที่พักอาศัยได้ ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมาคือ ขยะที่เกิดขึ้นในที่พักอาศัยของท่าน ส่วนใหญ่เป็นขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ ($\bar{X} = 3.13$) และคัดแยกประเภทของขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งในที่จัดเก็บ ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ โดยมีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับน้อย คือ แนะนำบุคคลอื่นๆ ในที่พักอาศัยให้คัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง ($\bar{X} = 2.59$)

6.3.2 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ท่านรับรู้ว่ามีผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมสามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ ($\bar{X} = 3.24$) รองลงมาคือ ท่านรับรู้เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการคัดแยกขยะก่อน

นำไปทั้ง ($\bar{X} = 3.10$) และท่านรับรู้ว่าจะบางส่วนจากคอนโดมิเนียมสามารถนำกลับมาใช้ใหม่และ/หรือรีไซเคิลได้ ($\bar{X} = 3.07$) ตามลำดับ โดยมี 2 ข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ ท่านรับรู้ว่าการย้ายถิ่นฐานของประชาชนเข้ามาในสังคมเมืองเป็นการเพิ่มปริมาณขยะ ($\bar{X} = 3.82$) และท่านรับรู้ว่าการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งสามารถลดปริมาณขยะได้ ($\bar{X} = 3.57$)

6.3.3 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ

6.3.3.1 ด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร ด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกรายการอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ท่านให้ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือ ความร่วมมือในการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล ($\bar{X} = 3.05$) และการส่งเสริมการจัดการมูลฝอยโดยชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบที่ดี ($\bar{X} = 2.99$) ตามลำดับ

6.3.3.2 ด้านลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร ด้านลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆของเจ้าหน้าที่ต่อประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่/ชุมชน และเจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนเพื่อกำจัดหรือลดปริมาณขยะในพื้นที่/ชุมชน เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ในการกำจัดขยะ ($\bar{X} = 2.85$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจในการแก้ปัญหาขยะเพื่อนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการกำจัดขยะ ($\bar{X} = 2.83$) และการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินนโยบายกำจัดขยะด้วยตนเองเพื่อให้กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ ($\bar{X} = 2.69$) ตามลำดับ

6.3.4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ความสะดวกรวดเร็วในการเก็บขยะ ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมาคือ ระยะเวลา/ความถี่ในการจัดเก็บขยะ ($\bar{X} = 3.20$) และการยินดีและเต็มใจให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.04$) ตามลำดับ โดยมี 2 ข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ การกำจัดมูลฝอยอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อโดยการจ้างเอกชนกำจัด ($\bar{X} = 2.60$) และการกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยีการทำปุ๋ยหมักและฝังกลบ ($\bar{X} = 2.56$)

6.3.5 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 อายุที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 1.2 เพศที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน (ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร / ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 1.4 สถานภาพที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.5 รายได้ต่อเดือนที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.6 ระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารต่างกัน มีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวม และรายด้าน (ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับความพร้อมมือในการกำจัดขยะ

พฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความพร้อมมือในการกำจัดขยะ

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความพร้อมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความพร้อมมือในการกำจัดขยะ

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความพร้อมมือในการกำจัดขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

6.4 ข้อเสนอแนะ

6.4.1 ข้อเสนอแนะต่อการจัดเก็บขยะ

6.4.1.1 เนื่องจากมีการแยกประเภทขยะเพื่อทิ้งแล้ว กรุงเทพมหานครก็ควรมีรถเก็บขยะแบบแยกประเภทไม่ควรเก็บไปรวมกัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจุบันพนักงานเก็บขยะจะมีการคัดแยกขยะก่อนที่จะใส่ไปในถังเก็บขยะของตัวรถ แต่ก็อยู่ในลักษณะของการเก็บใส่ถุงที่คล้องไว้ท้ายรถเท่านั้น ในขณะที่ตัวรถยนต์บรรทุกขยะไม่ได้มีการต่อเติมให้มีการคัดแยกขยะเป็นกรณีพิเศษ ดังนั้นการจัดซื้อจัดหารถขยะในอนาคตควรจัดการให้เป็นรถแบบแยกประเภทเพื่อให้การคัดแยกมีประสิทธิภาพต่อไป

6.4.1.2 กรุงเทพมหานครควรประสานงานกับฝ่ายนิติบุคคลอาคารชุดเพื่อให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ทั้งนี้ปัจจุบันการให้ความรู้ของกรุงเทพมหานครยังอยู่ในวงจำกัดหรือผู้ที่สนใจเท่านั้นที่จะรับรู้ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์จึงต้องเน้นการเข้าไปมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่กับประชาชนตามแนวคิดที่เกี่ยวกับความพร้อมที่นำเสนอไว้ในงานวิจัยนี้

6.4.1.3 ควรมีแคมเปญรณรงค์เพื่อการตื่นตัวและร่วมมือกับรัฐ ให้ประชาชนในทุกครัวเรือนในคอนโดมิเนียมตระหนักถึงปัญหาและร่วมมือกันที่ปฏิบัติได้จริง ในกรณีนี้กรุงเทพมหานครควรเข้าไปประสานงานกับนิติบุคคลอาคารชุดเพื่อจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะเพื่อที่จะทำให้การคัดแยกขยะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ความร่วมมือย่อมเกิดขึ้นได้ในระดับดี หากการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครมีศักยภาพมากขึ้นแต่หากยังไม่มีการบริหารจัดการขยะที่ดีประชาชนก็จะให้ความร่วมมือโดยเฉพาะการคัดแยกขยะไม่อยู่ในขั้นที่ดีพอ

6.4.1.4 จากผลการวิจัยจะเห็นว่า หากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกำจัดขยะที่ถูกต้อง หรือได้รับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร เมื่อประชาชนเกิดความเข้าใจอันดี ก็ย่อมส่งผลต่อความพึงพอใจที่ตามมา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะต่อไป ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้เรื่องการกำจัดขยะเพิ่มมากขึ้นควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมรณรงค์ไปด้วย

6.4.1.5 จากผลการวิจัย พบว่า อายุ ระยะเวลาการศึกษา และระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน ดังนั้นอาจจะการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อกระตุ้นให้มารวมมือกันกำจัดขยะ เช่น กลุ่มสูงวัยใส่ใจคัดแยกขยะ หรือกลุ่มวัยใสใส่ใจคัดแยกขยะ ฯลฯ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการร่วมมือในวงกว้าง เป็นต้น ทั้งนี้กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด และควรนำภาคประชาชนหรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะเข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้กิจกรรมนั้นตรงกับความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่มมากที่สุด นอกจากนี้ภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนมักจะมีความรู้เฉพาะทางและมีกิจกรรมเฉพาะด้าน เพื่อให้ประชาชนเกิดความร่วมมือกับรัฐมากขึ้นโดยเร็วที่สุดด้วย

6.4.1.6 คอนโดมิเนียมควรจัดห้องเก็บขยะเพื่อรอการขนย้ายให้เป็นระบบ ต้องมีการจัดการด้านการระบายอากาศเพื่อป้องกันกลิ่นจากขยะบูดเน่า หากมีขยะบูดเน่าเกิดขึ้นจำนวนมากในวันนั้นก็ควรจะต้องรีบแจ้งให้กรุงเทพมหานครมาดำเนินการจัดเก็บขยะเป็นกรณีพิเศษเพื่อป้องกันการเพาะเชื้อโรค นอกจากนี้ประเด็นที่สำคัญคือควรมีระบบป้องกันอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นได้จากกองขยะเพราะถ้าห้องเก็บขยะมีท่อระบายอากาศที่เชื่อมต่อกับชั้นต่างๆ ทุกชั้นแล้ว หากเกิดเพลิงไหม้อาคาร จะมีการลุกลามต่อไปชั้นอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็วด้วยเช่นกัน จึงต้องมีการจำกัดขอบเขตของอัคคีภัยโดยมีการออกแบบระบบ Fire Barrier ป้องกันไม่ให้ไฟไหม้ลามจากชั้นหนึ่งไปอีกชั้นหนึ่งหรือลามต่อไปทุกชั้นทั่วทั้งอาคารได้

6.4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

6.4.2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆเพิ่มเติม เช่น ทักษะคิดi ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ อื่นๆเพิ่มเติมเพื่อที่จะทำให้ผลการวิจัยออกมาชัดเจนมากขึ้น

6.4.2.2 ควรจะมีการศึกษาในพื้นที่อื่นๆเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- ทวิดา กมลเวชช. การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมในนโยบายสาธารณะ. เปิดกล่องนโยบายสาธารณะ หลากมุมมองในการศึกษานโยบายสาธารณะร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- พัชรี สีโรรส. เปิดกล่องนโยบายสาธารณะ หลากมุมมองในการศึกษานโยบายสาธารณะร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. คู่มือแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2556.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ, และ นิตยา โพธิ์นอก. เปิดกล่องนโยบายสาธารณะ หลากมุมมองในการศึกษานโยบายสาธารณะร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2546.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ. นโยบายสิ่งแวดล้อม. การบริหารปกครองสาธารณะ : การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

เอกสารราชการ

- บทสรุปสำหรับนักบริหาร. รายงานวิจัยการติดตามผลการรณรงค์การให้การศึกษาและการมีส่วนร่วม แก่เด็กและเยาวชนให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการแก้ปัญหาขยะล้นเมืองและลดภาวะโลกร้อน. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554.
- ฝ่ายรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตห้วยขวาง, แนวทางจัดการมูลฝอยอย่างเป็นระบบ ประจำปี 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตห้วยขวาง, 2558.
- ฝ่ายทะเบียนราษฎร สำนักงานเขตห้วยขวาง, เอกสารข้อมูลทะเบียนราษฎรปี 2557. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตห้วยขวาง, 2557.

บทความวารสาร

- ประเทือง ม่วงอ่อน. “บทปริทัศน์หนังสือ.” วารสารการบริหารท้องถิ่น, ฉ. 2 (เมษายน – มิถุนายน 2558): 1.

วิทยานิพนธ์

กรรณิการ์ ชูพันธ์. “การศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

กรรณิการ์ ชูพันธ์. “ระบบการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

กฤต อโนมะศิริ. “มาตรการทางกฎหมายในการจัดการมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

จิรวัดน์ พูลทรัพย์. “พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของผู้พักอาศัยในอาคารที่พักข้าราชการกรมพลาดิการทหารบก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2550.

นิตยา โปธินอก. “นโยบายรัฐกับการจัดการของเสียอันตราย กรณีศึกษาโรงงานแบตเตอรี่ยานยนต์ขนาดกลางและขนาดเล็กในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

นันทกา นพเจริญกุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในโครงการธนาคารขยะ: ศึกษากรณีชุมชนเครือข่ายโครงการธนาคารขยะ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

นัยนา เดชะ. “การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2556.

ภาคินิพนธ์

อรรถพล ธรรมสารโสภณ. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการขยะ: กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

เว็บไซต์

ไทยพับลิก้า, “วิกฤติขยะชุมชนเมือง คนเอเชียสร้างขยะ 1 กก.ต่อวัน คาดปริมาณเพิ่มอีก 2 เท่า ภายในปี 2015,” <http://thaipublica.org/2012/06/crisis-solid-waste/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559).

ไทยพับลิก้า, “สถานการณ์ขยะของไทย วิฤตติขยะ 26 ล้านตัน,”

<http://thaipublica.org/2014/09/thailands-garbage-crisis/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559).

สัมภาษณ์

กมลทิพย์ งามสนิท, สัมภาษณ์โดย ปริมาดา ฉลองไชยสิทธิ์, พนักงานนิติบุคคลอาคารชุดไอดีโอโมบี, 18 กรกฎาคม 2559.

พิเชษฐ์ อึ้งป่อง, สัมภาษณ์โดย ปริมาดา ฉลองไชยสิทธิ์, เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตห้วยขวาง, 4 กรกฎาคม 2559.

เอกรินทร์ พรหมศรีสวัสดิ์. สัมภาษณ์โดย ปริมาดา ฉลองไชยสิทธิ์, พนักงานนิติบุคคลอาคารชุดแอลพี เอ็น, 18 กรกฎาคม 2559.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชน ในการจัดการปัญหาขยะในคอนโดมิเนียม กรณีศึกษาเขตห้วยขวาง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการจัดการปัญหาขยะในคอนโดมิเนียมกรณีศึกษาเขตห้วยขวาง เพื่อศึกษาถึงแนวความร่วมมือดังกล่าวผ่านทฤษฎีองค์ความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะและรูปแบบแนวทางความร่วมมือ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดการปัญหาขยะในคอนโดมิเนียมของกรุงเทพมหานคร โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 6 ส่วนประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

ส่วนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุ.....ปี

2. เพศ ชาย หญิง

3. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ปวช. / ปวส. /อนุปริญญา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

4. สถานภาพ โสด สมรส หย่า, แยกกันอยู่

5. รายได้ต่อเดือน

- ต่ำกว่า 9,000.- บาท 9,001.- ถึง 15,000.- บาท
- 15,001.- ถึง 20,000.- บาท 20,001.- ถึง 25,000.- บาท
- 25,001 ขึ้นไป

6. ท่านพักอาศัยในอาคารดังกล่าวมานานเท่าใด

- 1-2 ปี 3-4 ปี 5-6 ปี 7 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับการจัดการขยะในคอนโดมิเนียมในปัจจุบัน

พฤติกรรมในการจัดการขยะในที่พักอาศัย	ระดับของพฤติกรรม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านคัดแยกประเภทของขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งในที่จัดเก็บ					
2. เจ้าหน้าที่ของอาคารที่พักอาศัยมีการคัดแยกขยะก่อนที่เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครจะมาจัดเก็บ					
3. ท่านได้แนะนำบุคคลอื่นๆในที่พักอาศัยให้คัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง					
4. อาคารที่พักอาศัยมีการแนะนำให้คัดแยกขยะก่อน					

นำไปทิ้ง					
5. พฤติกรรมของท่านในการทิ้งขยะสามารถช่วยลด ลดปัญหาการเพิ่มของขยะในที่พักอาศัยได้					
6. ขยะที่เกิดขึ้นในที่พักอาศัยของท่านส่วนใหญ่เป็น ขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้					
7. ท่านนำขยะภายในที่พักอาศัยกลับมาใช้ใหม่และ/ หรือนำกลับมารีไซเคิลอีกครั้ง					
8. ในอาคารที่พักอาศัยมีการจัดถังรับขยะแบบคัด แยกประเภทของขยะที่ทิ้ง					

ส่วนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะในที่พักอาศัย	ระดับของการรับรู้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านรับรู้เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการคัดแยกขยะ ก่อนนำไปทิ้ง					
2. ท่านรับรู้ว่าการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งสามารถ ลดปริมาณขยะได้					
3. ท่านรับรู้เกี่ยวกับระบบการกำจัดขยะของ กรุงเทพมหานคร					
4. ท่านรู้ว่าอาคารที่พักอาศัยของท่านได้รับการ ส่งเสริมจากกรุงเทพมหานครในการคัดแยกขยะก่อน นำไปทิ้ง					
5. ท่านรู้ว่าขยะบางส่วนจากคอนโดมิเนียม					

สามารถนำกลับมาใช้ใหม่และ/หรือรีไซเคิลได้					
6. ท่านรับรู้ว่าการย้ายถิ่นฐานของประชาชนเข้ามาในสังคมเมืองเป็นการเพิ่มปริมาณขยะ					
7. ท่านรับรู้ว่าผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมสามารถช่วยลดปริมาณขยะได้					
8. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะของกรุงเทพมหานครและได้ดำเนินการคัดแยกตามคำแนะนำ					

ส่วนที่ 4 ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ

4.1 ความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร

รูปแบบ/ลักษณะของความร่วมมือ	ระดับของความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านให้ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน					
2. ความร่วมมือในการนำขยะกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล					
3. ความร่วมมือในการแปรรูปขยะแล้วนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิล					
4. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนกับกรุงเทพมหานคร					

5. การส่งเสริมการจัดการมูลฝอยโดยชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบที่ดี					
6. ความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรในพื้นที่เพื่อรีไซเคิลแบบครบวงจร					
7. ความร่วมมือในการจัดการขยะและน้ำเสียในชุมชนด้วยชุมชน					
8. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ต่อประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการกำจัดขยะ					

4.2 ลักษณะของความร่วมมือที่ต้องการให้เกิดขึ้น

รูปแบบ/ลักษณะของความร่วมมือ	ระดับของความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับประชาชนในการกำจัดขยะ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆของเจ้าหน้าที่ต่อประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่/ชุมชน					
2. เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำประชาคมชุมชนเพื่อให้คำปรึกษาหารือหรือรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่/ชุมชน					
3. เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนเพื่อกำจัดหรือลดปริมาณขยะในพื้นที่/ชุมชน เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ในการกำจัดขยะ					

4. เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจในการแก้ปัญหาขยะเพื่อนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการกำจัดขยะ					
5. การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินนโยบายกำจัดขยะด้วยตนเองเพื่อให้กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ					
6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร

การจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร	ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ความสะดวกรวดเร็วในการเก็บขยะ					
2. ระยะเวลา/ความถี่ในการจัดเก็บขยะ					
3. การคัดแยกขยะก่อนนำไปกำจัด/ทำลาย					
4. การกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยีการทำปุ๋ยหมักและฝังกลบ					
5. การกำจัดมูลฝอยอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อโดยการจ้างเอกชนกำจัด					

6. แผนการนำเทคโนโลยีกำจัดมูลฝอยโดยระบบ เตาเผาโดยให้เอกชนมาลงทุน / แผนก่อสร้างโรงงาน กำจัดขยะด้วยวิธีทางชีวภาพ					
7. การยินดีและเต็มใจให้บริการของเจ้าหน้าที่					
8. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ / การประชาสัมพันธ์ รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ					

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์
วันเดือนปีเกิด	3 ธันวาคม 2529
ตำแหน่ง	Consumer Insight Analyst
ประสบการณ์ทำงาน	ตุลาคม 2558 - ปัจจุบัน Onebitmatter co.Ltd.

